

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

N:r 2

Febr.

1953.

Pris 75 öre

Status

RIKSORGAN FÖR SVERIGES LUNGSJUKA

RÖD- SPRITEN

måste vara med,
när det stuvats in
för en längre eller
kortare färd.

Skaffa Er ett pun-
kerkök och Ni är
ifrån alla bekymmer
med bränslen, som
medföra os och lukt

ENGSTRÖM

Förgyllda PENDYLER såväl antika som nya

GULD-UR

HEDERSPRESENTER

10 HAMNGATAN 10
Telefon 10 91 37 - 20 26 00
STOCKHOLM

N. Johansson & C:o

Juvelerare

STOCKHOLM

Mästersamuelsgatan 33
Telefon 214645

Förstkl. utförande — Billiga priser

Gustafsons

Elektriska AB

Allégatan 9, Borås

Tel. Aff. 110 64, Bost. 149 88, Kontor 210 64

ENTREPRENÖR FÖR BORÅS STADS ELVERK

STOCKHOLM

Butiker i alla stadsdelar
Telefon växel 44 97 00

GAVLEVERKENS Gasspisar - Vedspisar - Vattenvärmare

I modernaste konstruktion och arkitektur
Tackjärnsgjuteri — modellverkstad
Mek. verkstad — emaljverk

GAVLEVERKEN AB,
Gävle - Tel. 20043

AB Figeholms Bruk Figeholm

Tillverka:

PRESSPAN för elektriskt ändamål av högsta
kvalitet och med största genomslagshållfasthet

Textilpresspan — Bokbinderipresspan
Jacquardkort — Registerkartong

Status

RIKSORGAN FÖR SVERIGES LUNGSJUKA

HUVUDREDAKTIONEN I STOCKHOLM:

Kocksgatan 15, Stockholm 4.
Telefon 41 39 99 och 44 40 40.
Postgironr 95 00 11.

LOKALREDAKTIONEN I MALMÖ:

Kamregatan 3. Tel. 753 44.
Postgironr 95 00 65.Prenumerationspriser: helt år 8:—,
halvt år 4:50.

Utkommer varje månad

Ansvarig utgivare: EINAR HILLER.
Redaktör: SIXTEN HAMMARBERG.
Ägare: De Lungsjukas Riksförbund.

Annonspriser:

 $\frac{1}{2}$ sid. 400:—, $\frac{1}{3}$ sid. 225:—,
 $\frac{1}{4}$ sid. 125:—, $\frac{1}{8}$ sid. 65:—.

Småannonser:

90 mm spaltbredd 90 öre mm.
60 mm spaltbredd 65 öre mm.Färgannonser 25 % tillägg.
För julnumret specialoffert.Kontrollmärke
lagligen skyddat

Nytt förslag till bostäder för tuberkulösa

Som tidigare vid några tillfällen antytts i denna tidsskrift har de lungsjukas bostadsfråga ånyo upptagits till prövning av 1951 års statliga bostadsutredning. Ordet "ånyo" får här ses i betydelsen att de lungsjukas bostadsproblem ingalunda är någon nyhet för statliga bostadsorgan. Bostadssociala utredningen framlade redan år 1945 ett betänkande med förslag till särskilda bostadsåtgärder för familjer med tuberkulös medlem, men det förslaget har tyvärr stoppats undan vid åtskilliga tillfällen trots att vårt riksförbund försökt hålla dess existens levande för berörda instanser. I sammanhanget kan nämnas att de tuberkulösas speciella bostadsbekymmer viftades bort i två kungl. propositioner år 1947 och 1948 med att "beträffande denna grupp var man icke beredd att utan närmare utredning taga ställning." Till saken hör att det inte saknats utredningsmaterial, även om det inte varit av färskaste datum, och för att gardera sig mot de ständigt undanlidande formuleringarna beslutade förbundet att samtidigt som 1951 års statliga bostadsutredning tillsattes själv göra en speciell undersökning av de lungsjukas aktuella bostadsbehov. Med hjälp av förbundets lokalföreningar över hela landet igångsattes alltså detta utredningsarbete — samtidigt som det statliga utredningsuppdraget påbörjades. Glädjande nog visade de statliga utredningsmännen sin uppskattning av förbundets initiativ, kontakt upprättades, och resultatet redovisas nu i ett digert betänkande om *Samhällets stöd åt bostadsförsörjningen*, avgivet av 1951 års statliga bostadsutredning. Utan att tynga framställningen med en lavin av siffror och hårdsmälta sakuppgifter skola vi här i korthet söka redovisa de huvudpunkter utredningsmännen kommit fram till jämte förslag till åtgärder för den grupp det rör sig om.

Med hänvisning till de aktuella uppgifterna om de lungsjukas bostadsförhållanden (uppgifterna redovisas i särskild bilaga i betänkandet) framhålles, att mycket starka skäl tala för att *särskilt bostadsbidrag* kan utgå till hushåll, i vilka någon hushållsmedlem är lungsjuk, då en av förutsättningarna för en förbättring i hälsotillståndet torde vara en egen bostad, som är modernt utrustad och av erforderlig storlek med hänsyn till behovet av avskildhet och särskilt arbetsutrymme. Liknande behov föreligger även för andra grupper med sjukdom av fysisk och psykisk art. Till *hushåll, som på grund av medicinska indikationer har ett angeläget behov av en bättre bostad*, bör därför enligt utredningens mening bostadsbidrag kunna beviljas för att möjliggöra anskaffandet av en modernt utrustad bostad av erforderlig storlek. Behov av dylik bostad bör styrkas av läkare. Självfallet måste hänsynstagandet till den ekonomiska bärkraften hos det klientel det här rör sig om bereda stora svårigheter, när man skall utforma praktiska detaljer för bidraget. Utredningen har också med stor skicklighet sökt undgå de fallgropar själva detaljplaneringen erbjuder och nöjt sig med mera allmänna riktlinjer — "det bör ankomma på bostadsstyrelsen att utforma närmare anvisningar". Utredningen anger dock vissa inkomstgränser ovanför vilka särskilt bostadsbidrag icke bör utgå, men för hushåll under dessa bör bidragets storlek i enskilda fall avpassas så att det står i omvänd proportion till inkomsten, d. v. s. ju lägre inkomst desto större bidrag. Med detta vinner man en smidig anpassning till hyresbetalningsförmågan och de besvärliga tröskelproblemen bortfaller. Denna differentiering efter inkomst bör enligt utredningens mening inte vara strängt bunden till vissa

fastställda regler då även andra faktorer än inkomstens höjd bör vara bestämmande för bidragets storlek.

Med hänsyn taget till vissa faktorer på bostadsmarknaden, faktorer vilka kunna ha en ogynnsam inverkan på den individuellt smidigt glidande skala utredningen sökt hålla som ledande princip vid utformandet av särskilda bidrag, föreslås dock en "schematisk regel", att bostadsbidraget icke får utgå med större belopp än som motsvarar tre fjärdedelar av bostadskostnaden. Beträffande *kostnadernas fördelning mellan stat och kommun* framhåller utredningen främst som sin principiella inställning bl. a. att statens andel av kostnaderna bör vara så stor att kommunerna verkligen stimuleras att bevilja bidrag och att bostadsförsörjningen för de berörda grupperna av hushåll förbättras i önskvärd utsträckning. Som generell grund för kostnadsfördelningen föreslås att staten svarar för två tredjedelar och kommunerna för en tredjedel av kostnaderna.

*

Ovanstående kortfattade översikt om de *särskilda bostadsbidragen* för olika grupper av hushåll med låga inkomster är ett betydelsefullt framsteg bland de omfattande förslag till stöd åt samhällets bostadsförsörjning som nu framlagts. För de lungsjukas vidkommande är det enbart glädjande att konstatera att man nu efter många års väntan gjort ett berömvärt försök att finna en smidig form för bidragsgivning — en form med hänsynstagande till den ofta svårbemästrade ekonomiska och social-medicinska situation tuberkulosen skapar. Utredningen har pekat på framkomliga vägar bland bidragens mångfald. Det är av största vikt att dessa riktlinjer inte stannar kvar i det tjocka betänkanudet som fromma önskemål utan verkligen snarast förs fram till praktisk handling. Den detaljplanering i bostadsstyrelsens regi och den stimulans till aktivitet från kommunernas sida utredningsmännen talar om måste bli levande verklighet. Man kan i sammanhanget erinra om att åtskilliga erfarenheter redan vunnits på en del håll i landet, bl. a. i Stockholm och Norrköping, ifråga om speciella bostadsåtgärder för lungsjuka. När nu förslag framlagts för att bredda basen för dylika åtgärder och öppna vägen till en förnuftig planering av tuberkulokampen även på bostadsvårdens område är det viktigt att hittills gjorde erfarenheter utnyttjas i den mån de kan tjäna som ledning för kommande, praktiska initiativ. Statens bostadsstyrelse och landets kommuner ha nu ordet i denna viktiga fråga. Från vårt håll vilja vi för dagen nöja oss med att avrunda vår översikt med en kort tankeställare: kampen mot tuberkulosen är inte bara nya läkemedel och förstklassig sanatorievård utan även en betryggande bostadsstandard för den tuberkulöse och hans omgivning.

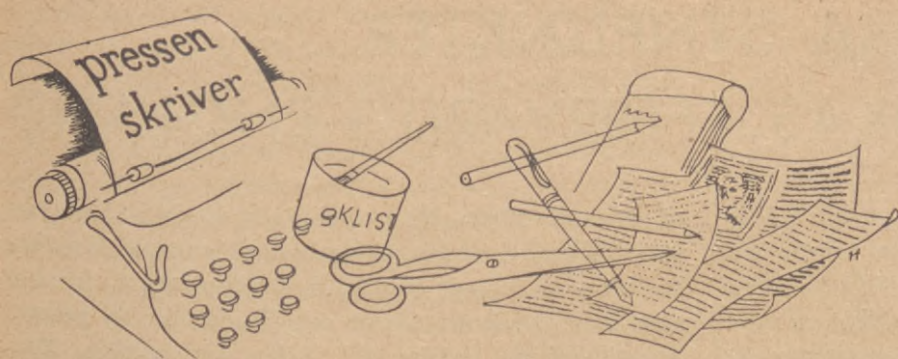
Sixten Hammarberg.

Nya förslaget om förbättrade folkpensioner

som kommer att föreläggas vårriksdagen innebär en ökning i runt tal med 25 procent på utgående pensioner är intressant även ur rent principiell synpunkt. Man fäster sig naturligtvis främst vid den reella ökningen i storlek, men vad som kanske är ännu värdefullare är att man kan spåra en verkligt djupgående omvärdering, att pensionärerna i diskussionen kring förslaget framstår som likaberättigade med övriga medborgare. Den tendensen kan man glädjande nog spåra i alla tidningar av olika politiska färger och ursprung. "Meningen med detta förslag är att folkpensionärerna skall komma i åtnjutande av ungefär samma standardförbättring som lönearbetarna fått genom de senaste avtalsrörelserna", skriver en känd fackföreningsman. Det är en tanke som vårt riksförbund sedan länge hävdad, men samtidigt ha vi också tryckt starkt på att pensionärer och partiellt arbetslösa av olika kategorier bör i görligaste mån utnyttjas till produktivt och nyttigt arbete. Det är en sådan grundinställning, smidigt tillämpad i det praktiska socialvårdsarbetet, som uppbär en sund och modern socialpolitik.

Beteckningen fattigvård bör genast avskaffas

framhåller ett borgarråd i Stockholm. Den socialpolitiska framryckning, som avtecknar sig i årets statsverksproposition och det positiva mottagandet denna fått i alla kretsar vittnar om att den socialpolitiska andan genomträngt hela folket. Helt andra principer ifråga om understöd ha tillkommit, återbetalningsskyldigheten har avskaffats på administrativ väg, hemortsrättsreglerna ha väsentligt mildrats och verksamheten har på andra sätt humaniserats. Modern psykiatrisk vetenskap har inkopplats på nevrosfallen och arbetsanskaffning och återanpassning i arbetslivet utgör ett av huvudmomenten. Hjälp till självhjälp är hörnstenarna i dagens socialvård. Men man kommer inte ifrån den psykologiska realiteten, att så många människor ryggar inför fattigvårdsnamnet. Man måste finna lagtekniska formen för att omedelbart avskaffa fattigvårdsnamnet. Man kan instämma med borgarrådet om dessa principer men samtidigt bör understrykas den faktiska nivellering mellan olika förmånstagare, vilken fortfarande existerar. På ett sanatorium kan man få höra talas om "riksare" (sådana som ha ersättning från riksförsäkringsanstalten) och "sämre lottade" (de egentliga fattigvårdsfallen). Det behövs nog en ordentlig upprensning både ifråga om tänkesätt och understödsformer.

ningskommentarerna hittills att döma — stor enighet råda om att pensionärerna skola tillerkännas denna höjning. Detta skulle innebära att folkpensionärerna kan avvakta riksdagsbehandlingen med tillförsikt tillsvidare — vi får säkerligen anledningen att återkomma när mera detaljerat förslag utarbetats och offentliggjorts.

Man ser på många håll med oro på utvecklingen på arbetsmarknaden

och ett bistrare klimat för de arbetsökande är redan en realitet för åtskilliga näringsgrenar. Tidningen *Dagen* analyserar dessa olika tendenser och åberopar därvid ett uttalande av socialministern i vilket denne bl. a. berört de partiellt arbetsföras situation. Deras situation förtjänar — framhöll han — oförminskad uppmärksamhet.

Det lär emellertid inte bli lätt att tillgodose deras intressen vid en lågkonjunktur — då man inte i större utsträckning har bruk för deras insats under en exceptionell överkonjunktur med trängande brist på folk. Vi har ju tagit in betydande grupper utifrån under dessa år.

Lönar det sig ekonomiskt att skapa sysselsättning för partiellt arbetsföra?

frågar förste byråinspektör Roland Ericsson i arbetsmarknadsstyrelsen i en artikel i *Svenska Socialvårdsförbundets Tidskrift*. Byråinspektör Ericsson ger själv svar på frågan i följande sammanfattning i slutet på sin artikel:

Om bara 7.000 personer, gifta och ogifta, med socialbidrag på i medeltal 200 kronor i månaden — detta är en låg siffra — arbetsplaceras, inbesparar man i socialutgifter inte mindre än 17.000.000 kronor per år. Arbetsvårdens lönsamhet består givetvis inte endast däri, att den bidrager till att minska socialutgifterna, den medverkar också till att personer, som annars inte skulle komma produktionen till godo, får tillfälle att göra en insats i densamma. Vid en försiktig kalkyl kommer man fram till att värdet av det arbete, som under ett år presteras av 7.000 partiellt arbetsföra — även om produktionsvärdet beräknas till endast 25 kr. per dag och person — uppgår till inte mindre än 52.000.000 kr.

Att tuberkulosen skulle vara död och besegrad år 1960

framgick av en optimistisk professors kalkyl för några år sedan. Sanatorieläkare Erik Törnell har enligt *Borås Tidning* granskat denna optimistiska tes i ett föredrag och konstaterar — med all hänsyn till sjunkande dödlighet och andra gynnsamma faktorer — att vi nog behöver sanatorieplatser även efter år 1960. Doktor Törnell trycker starkt på de sociala sammanhangen, att patienterna inte isoleras under sanatorietiden, att viloperioderna avlösas av meningsfylld sysselsättningsterapi samt att eftervårdsfrågorna inte försummas. Bostadsbristen och ekonomin lägger ofta svåra hinder i vägen för eftervården av tbc-fallen. När man bygger bostäder bör man se till att det även finns möjlighet att er-hålla rymliga och hygieniska lägenheter för tbc-familjer. — Det nya förslaget till bättre bostadsförsörjning i vilket även de tbc-sjukas speciella bostadssituation beaktats — förslaget refereras i ledaren i detta nummer — har tydligen ett gott stöd hos doktor Törnell.

Landshövdingen lät skärmbildsfotografera sig

vid den stora tbc-undersökningen i Göteborg som de flesta andra göteborgare berättar *Göteborgs Handels-tidning*. Proceduren tog inte mer än en halv minut i anspråk. I ett uttalande efteråt framhöll landshövding Nyström "att det är självklart att alla skall skärmbilda sig, lika självklart som att man låter vaccinera sina barn.

Det är inte en människas ensak att gå omkring med tbc och utgöra ett hot för omgivningen. Hon måste ta hänsyn till sina medmänniskor.

— Annu finns det folk som ej hör-

sammatt kallelsen, men jag hoppas att de skall infinna sig efter förnyad påminnelse. Skärmbildningen sker på frivillighetens väg och jag hoppas att vi skall slippa reglera den med lag, vilket dock blir nödvändigt om den nonchaleras. Det hela kostar ingenting och tar ingen längre tid i anspråk." Det är också lika självklart, att man inte skall hysa omotiverade skräckkänslor för sanatoriepatienter, som fått sin sjukdom under betryggande hälsokontroll, tillfrisknat och kommit ut i samhälle och arbetsliv igen. Låt oss hoppas, att skärmbildsundersökningarna landet runt ger mera offentlighet och minskar utrymmet för hemlighetsmakeri och misstänksamhet omkring sjukdomen, en misstänksamhet och benägenhet till förhastade domslut som man sett så många sorgliga exempel på.

En reell höjning av folkpensionerna

har bebådats och förslag är avsett att föreläggas 1953 års riksdag. I korthet skall det förslag som kommer att föreläggas riksdagen bl. a. att innebära att ensamstående person får 350 kr. mera om året och äkta makar 560 kr. — en höjning av 25 procent på nu utgående pensioner. Härtill kommer bostadstillägg i vanlig ordning.

Sjelva grundprincipen i förslaget ligger enligt *Morgon-Tidningen* i att folkpensionärerna skola få del av den standardhöjning, som tillkommit övriga medborgare sedan folkpensionsreformen genomfördes 1948. Den penningvärdesförsämring som inträffat under denna tid är givetvis en viktig faktor i sammanhanget. Det nya förslaget uppskattas prel. till en höjd kostnad om i runt tal 260 milj. kr.

— Glädjande nog tycks — av tid-

NÅGRA SYNPUNKTER PÅ DE LUNGSJUKAS EFTERVÅRD I ENGLAND

Sommaren 1952 tillbringade jag några veckor i England för att studera kuratorsarbetet inom tuberkulosvården. Det blev en arbetsam tid, jag ville ju hinna se så mycket som möjligt, men på samma gång en mycket givande tid. Det är alltid nyttigt att se något nytt, att få jämföra arbetsmetoder och institutioner.

Socialkurator Anne Marie Sterner.

England har större eftervårdsproblem än vi, ty dels har man inte kommit så långt på det förebyggande området och upptäcker därför inte sjukdomen på ett tidigt stadium, dels har man mycket ont om sanatorieplatser, vilket gör, att väntetiden blir lång. Behandlingsresultaten blir därför jämförelsevis sämre, och fler invalidiserade och smittförande lungsjuka lämnar sanatorierna och måste beredas lämplig eftervård. Här har vi nog förklaringen till att det finns särskilda kolonier för lungsjuka i England, av vilka den mest bekanta är Papworth. Det är meningen, att kolonin skall vara en genomgångsstation på väg till det normala livet, men för många blir det slutstationen av ovan nämnda anledningar. Men man har faktiskt på en del kolonier tomma platser, och det tyder bl. a. på att de arbetsvårdande åtgärderna, som syftar till att återföra den lungsjuke till ett normalt liv, börjar bära frukt. Före andra världskriget var nämligen dessa kolonier den enda form av eftervård, som fanns. Jag besökte Papworth och blev mycket imponerad av deras flotta verkstäder, där patienterna arbetade 2—8 timmar om dagen, beroende

på arbetsförmågan. Man tillverkade där bl. a. bilkarosserier, äggkläckningsmaskiner och lädervaror. Man hade även en mängd statliga beställningar, så tryckte man bl. a. telefonkataloger och blanketter till posten, och tillverkade möbler till skolor och sjukhus. Man behövde alltså inte leta efter arbetsuppgifter. Men det vilade onekligen något konstlat över hela anläggningen, och man var glad över att behovet av sådana här kolonier börjar försvinna.

Arbetsvården i England skiljer sig även på en del andra punkter från arbetsvården här i landet. Kvotlagstiftningen av år 1944, som innebär, att arbetsgivare med mer än 20 anställda måste ha en viss procent Disabled Persons, har naturligtvis kriget som bakgrund. Alla krigsskadade måste placeras på något sätt, och problemet var för stort för att kunna lösas på frivillig väg. Den, som har ett arbetshinder av något slag, antingen han eller hon ådragit sig det under kriget eller ej, kan alltså uppsöka arbetsvårdsexpeditionen och bli registrerad som Disabled Person. För tuberkulospatienter sker oftast kontakten med arbetsvårdsassistenten via kuratorn. På en del centraldispensärer har man en kväll i veckan anslagen till s. k. employment clinic, d. v. s. läkaren, arbetsvårdsassistenten, kuratorn och patienten träffas och diskuterar olika vägar fram till ett lämpligt arbete. Det föreföll, som om fleråriga utbildningar var mycket sällsynta, och man föredrog att hänvisa patienterna till korta, för det mesta 6-månaders, utbildningskurser. Det finns många olika kurser att välja på, man kan t. ex. få utbildning i sömnad, trädgårdsskötsel, skomakeri, snickeri, bokbinderi, skrädderi, tryckeri, skrivmaskinsreparation, klockreparation, dekorationsmålning. Man kan ju knappast bli utlärd i något av dessa yrken på 6, i några fall upp till 11 månader, och ofta fick eleverna anställningar såsom lärlingar efteråt. Men man ansåg ändå, att kurserna hade ett berättigande, eftersom det var lättare att placera dem som hade någon erfarenhet i ett yrke än dem som var alldeles oerfarna. På sätt och vis var det också en träningsperiod för den arbetshindrade, eftersom arbetstakten ej var särskilt uppdriven. Men en nackdel, åtminstone beträffande de lungsjuka, var, att man måste kunna arbeta 8 timmar om dagen. Undantag beviljades sällan. Vid mitt besök på The Government Training Centre i Middlesex, norr om London, förvånade det mig att se att särskilda kurser i maskinskrivning och stenografi pågick. Man har litet svårt att förstå att

Men viljans blå pupill

*Men viljans blå pupill
blir bara fladdrigt ljus
för mörkovägar till
mitt eget hus
och först när jag är där
kanhända en reflex
når dina stegs besvär
till ditt annex.*

NILS ERIK BJÖRSSON.

arbetshindrade måste samlas på ett ställe och gå igenom dylika kurser, som de lika bra kunde tillgodogöra sig vid en vanlig handelsskola var och en för sig tillsammans med vanliga människor. — Jag besökte även en skyddad verkstad i London — det finns 2 dylika — nämligen Tottenham Sheltered Workshop. 40 lungsjuka arbetar där och fördelen med den är bl. a. att man får börja med endast 2 timmars arbetsdag. Under denna tid får de ett omskolningsbidrag, vilket är ungefär lika stort som det arbetsmarknadsstyrelsen här i landet lämnar. D. v. s. för männen, kvinnorna har genomgående lägre bidrag. Man konserverar alltså i England löneskillnaderna mellan män och kvinnor i denna tämligen nya bidragsform. Efter 6 månader, då de vanligen kommit upp till 4 timmars arbetsdag, får de full betalning, d. v. s. avtalsenlig lön för full arbetsdag, ungefär 110 kr./v. Man bör observera, att lönerna i England ligger lägre än motsvarande i Sverige, även om levnadskostnaderna är något lägre. Många arbetare får nöja sig med 80—90.— kr./v. Verkstadsföreståndaren ansåg, att detta system var utmärkt för lungsjuka. De frestades aldrig att jakta för att förtjäna mer och på så sätt förhindrades många recidiv. Han förnekade absolut, att någon skulle vilja maska och ej arbeta full dag, när han kanske orkade med det, eftersom han tjänade lika mycket på halvdagsarbete. Man tillverkade mest möbler för skolor och andra kommunala inrättningar. — Hemarbetsfrågan var lika svårlöst, som här hemma, och ett annat stort problem var placeringen av smittförande lungsjuka.

Men vad finns det för hjälpmöjligheter för den lungsjuke under konvalescenstiden? Ja, konvalescenthemmen räcker inte på långt när till, vilket är desto bedrövligare som bostaden ofta är dålig, i synnerhet i London, där ju bomberna föll tätt under blitzens dagar. Man blir dock imponerad över hur mycket man redan byggt upp igen. Och vilken utrymmesstandard man håller! Kommunerna bygger hus åt familjer med ingen eller dålig bostad, hus med 3 sovrum. Behovsprövningen tycks fungera rättvist, och familjer med en tuberkulös medlem anses ha ett mycket stort behov av ny bostad. 87 % av dem som får flytta in i kommunalbyggda hus är lungsjuka.

Vad beträffar socialvården, så är den ju förstatligad sedan 1948. Var och en, som är helt eller delvis arbetsförmögen, får bidrag efter vissa av parlamentet antagna inkomst- och behovsprövningsregler. Lungsjuka och blinda får extra bidrag utöver de vanliga bidragen, och för dessa kategorier ligger bidragen något högre än socialunderstöden här i landet. Många får naturligtvis hjälp genom den obligatoriska sjukförsäkringen, men man måste ha betalat in ett visst antal avgifter

för att komma i åtnjutande av den. Men det tycks i alla fall finnas ett ganska stort behov av enskild hjälpverksamhet. Här utträttar de lokala "care committees", ungefär motsvarande våra dispensärnämnder, ett viktigt arbete. De är lokalkommittéer av den engelska nationalföreningen mot tuberkulos (NAPT), och här kan man ofta finna f. d. patienter som ledamöter. Det finns ju inga konvalescentföreningar i England och ej heller något riksförbund, men de f. d. patienternas sakkunskap tas tillvara i dessa kommittéer i stället. Man har rätt mycket insamlingar och märkesförsäljning och dessutom får man kommunalt stöd. Bidrag delas ut t. ex. till betalning av skulder, resor för anhöriga till sanatoriepatienter, semestervistelse och elektricitetsräkningar. Kuratorn vid entraldispensären är ofta föredragande vid sammanträdena. Om man nu har någon kurator anställd, vilket inte alltid är säkert. En del distrikt har flera stycken, andra ingen alls. Det är nämligen ont om socialarbetare i England. Sanatorierna har mycket sällan kuratorer.

Jag vill avsluta denna artikel med några ord om kuratorernas arbetsmetoder, vilka imponerade mycket på mig. Grundprincipen är att hjälpa människor genom att lära dem att utnyttja sin egen förmåga och samhällets resurser på bästa sätt, så att de övervinner både personliga och sociala svårigheter och uppnår största möjliga mått av hälsa och oberoende. Men först måste man lära patienten att acceptera sin sjukdom och förlita sig med den. Alla åtgärder skall syfta framåt, patienten får inte hjälp för att han är sjuk utan för att han skall bli frisk. Hjälpmöjligheterna får inte påtvingas patienten, han skall själv bestämma sig för dem. M. a. o. man löser ej problemen åt patienten utan med honom.

FIGURER PÅ SKUGGSIDAN

Sedda i en strimma ljus av ERIK NYHLÉN

Det finns överallt människor som av någon anledning blivit över i räkningen och inte riktigt kommit till användning. Jag träffar dem ofta på gator och kaféer, de riktigt tafatta hos vilka det tafatta är vackert. De kanske är besvärliga ibland för folk som har sina bestämda kritstreck, men det skulle kännas tomt om de inte fanns. Av dessa lär man sig mycket och om dessa berättar man de roligaste historierna.

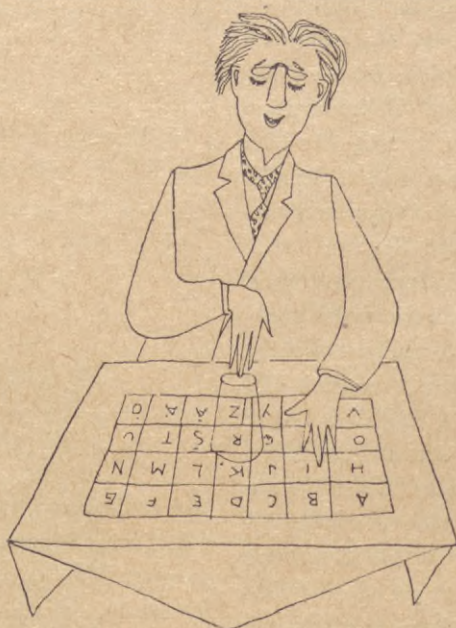
För rätt länge sedan hyrde jag ett rum i ett äldre hus i stadens centrum. Jag hade ett delat rum och min rumskamrat hör till dem som gett mig några av livets muntraste minnen.

Det var ett kallt rum vi hyrde, det saknade centralvärme. Värden var arbetslös och hade inte råd att köpa ved som räckte till att elda i vårt rum. Vi skulle skaffa ved själva, men eftersom våra inkomster var i lägsta laget räckte de inte till ved. Det var kallt i vårt rum, vi sov fullt påklädda i våra sängar, tvålen frös fast i tvättstället.

En kväll kom min rumskamrat hem

Ett par dagar senare träffade jag "greven" — han var då klädd i byxor, undertröja och tofflor.

En rolig bekantskap var spiritisten, som brukade rita upp rutor med bokstäver och sedan låta ett glas vandra över dem. I ord och mening kunde han sedan utläsa sitt framtida öde.

med en port. Han hade lyft av en porthalva till ett hus och burit den på ryggen genom flera kvarter utan att bli antastad. Den kvällen blev det ved och värme till både oss och vår hyresvärd. Min rumskamrat fick blodad tand som det heter, och när den här porthalvan var förgången tog han en till.

Han undvek portar med glasfönster och specialiserade sig på massiva portar av den enkla anledningen att sådana hade större bränslevärde.

När han hållit på en tid med sin särregna form av bränsleanskaffning hade antalet försvunna portar ökat i den utsträckningen att det väckte uppmärksamhet.

En dag förkunnade en tidningsnotis att ett flertal fastighetsägare anmält till polisen att en porthalva försvunnit på ett oförklarligt sätt.

Det försvann flera porthalvor.

Tidningsspalterna blev längre och till slut blev intresset kring problemet av den storleken att det var moget för att behandlas på kultursidorna.

En doktor i psykologi hade räknat ut att den okände porthalvetjuven arbetade efter ett strängt mönster, han valde alltid nummer som började eller slutade på sex och följaktligen måste han lida av sexualkomplex.

Doktorn skrev fyra spalter om detta i en morgontidning, fick ett bra honorar och kände sig troligen belåten. Han kunde ju inte veta att min rumskamrat bara tog portar utan glasrutor, att det var en tillfällighet att deras nummer började eller slutade på sex och att hans förnämsta drivkraft var värmebehov.

Flera porthalvor försvann.

En filosofie doktor skrev i en aftontidning att porthalvetjuven tydligen arbetade under vissa stjärnkonstellationer och att läget för husen med de försvunna porthalvorna enligt kartan hade samma mönster som stjärnorna i Karlavagnen och att personen som gjorde detta tydligen stod under inflytande av översinnliga krafter.

Doktorn visste inte att enda motiveringen var bränslebehov och att om detta inträffade under vissa stjärnkonstellationer var det en ren tillfällighet.

Porthalveproblemet upphörde i och med att min rumskamrat fick ett jobb i landsorten.

En rolig bekantskap var spiritisten. Han brukade rita upp rutor med bokstäver, hela alfabetet från A till Ö på ett papper och sedan höll han fingrarna på ett upp-och-ned-vänt glas som snällt vandrade

Natten gick i sångens tecken, men den följande dagen gick i klagomålens tecken — från störde hyresgäster och en ilsken värd.

över papperet, och genom att lägga ihop bokstäverna till ord och meningar kunde han utläsa sitt framtida öde.

En gång befann vi oss på en restaurang och sin vana trogen rutade min vän upp bordets pappersduk och försåg den med bokstäver. När glaset hade vandrat ett stycke över alfabetet kom hovmästaren och framhöll för oss att det stred mot reglementet att låta oss fortsätta med detta underliga beteende.

Min spiritistiske vän lät sig inte hejdas och snart hade vi provat hovmästarens och snart hade vi provat hovmästarens tålmod till bristningsgränsen, varför vi blev utkörda.

Där ser du, sa min vän, andarna sa att vi skulle bli utkörda och det blev vi, nu måste du väl tro att det här som jag håller på med är något mera än vidskepelse.

Ja, ja, sade jag för samsjans skull, men jag är inte riktigt säker på att jag än i dag hör till de riktigt troende.

På ett kafé träffade jag en dag sångaren. Han hade en präktig röst och skulle utan tvivel ha blivit uppmärksammasad om han inte burit på en törst som var större än den kameler plägar ha. Han sjöng i tid och otid, dessvärre var det mest i otid. Det dröjde inte länge innan han på grund av sin obehärskade sänglusta var portförbjuden på stadens samtliga restauranger och som lök på laxen förvärvade han sig ett otal stämningar för förargelseväckande beteende. En gång skulle han sjunga i radio, men när det stora tillfället kom hade han för att lugna sina nerver tagit in så mycket alkoholhaltiga drycker att han inte ens var i stånd att ta sig fram till studion och därmed gick hans framgång om intet.

En kväll kom han ner på kaféet där vi brukade sitta och bjöd hem oss alla på en vickning. Han lovade mat, dryck, kvinnor och sång. Vi var ett tiotal som följde med honom. Han lade vit duk på bordet, plockade fram servis, små och

stora, flata och djupa tallrikar, knivar, gafflar och glas, men någon mat eller dryck hade han inte. "Ni har väl fantasi mina herrar", sa han när vi knorrade, "hela vår tillvaro är dröm och föreställning, varför kan vi inte fortsätta med vårt låtsande, sång kan jag bjuda på." Varpå han klämde i med att sjunga så att huset skakade. Natten gick i sångens tecken, den följande dagen gick i klagomålens tecken från störda hyresgäster och en ilsken värd.

Greven var släktens huvudman men driven av sin törst hade han hamnat långt utanför den värld som hörde ihop med hans traditioner.

En dag inträffade en händelse som i normala fall betraktas som en olycka men i detta kallades tur.

Han blev illa sparkad av en ridhäst och eftersom ryttaren var adlig och ansåg sig inte kunna knussa mot en annan av samma stånd fick greven en riklig skadeersättning.

När pengarna betalades ut, bjöd greven tjugofem av sina vänner på krogmiddag med full ranson och glädjen stod högt i tak.

Jag tillrådde honom att köpa sig nya kläder därför att de som han bar för länge sedan sett sina sista dagar och närmast kunde betecknas som lumpor. Jag följde honom till en affär där han riggade upp sig från topp till tå och lämnade affären i ett tillstånd som anstår en greve.

De gamla kläderna lade vi in i ett paket som vi lämnade på Klara kyrkogård.

Ett par dagar senare träffade jag honom. Han var då endast klädd i byxor, undertröja och tofflor, resten hade han gjort sig av med.

"Det var bra att vi träffades", sa han, "då kan du tala om vart jag lade den gamla kostymen."

Vi gjorde sällskap till Klara kyrkogård men paketet var borta.

Stadsmissionen löste klädesfrågan.

Här har jag presenterat endast ett fåtal av de syndare jag träffat, och många finns det som jag inte träffat. De kanske förefaller tragiska och i viss mån förargelseväckande, men de flesta håller med om att det vore tråkigt om de inte skulle finnas. De har åtminstone den meriten att vara den mörka bakgrund varemot de tadellösa avtecknar sig klarare.

Teckningar av Gullan Gregoriusson.

Det var kallt i det rum vi bodde — en kväll kom min kamrat med en porthalva, som han lyft av utan att bli antastad. Den kvällen blev det både ved och värme.

LUDVIG blir förnärmad

Av Paul Danty

Är det ditt paraply?

Vem säger du "du" till?

Jag säger icke "du" —

jag frågade om det var ditt paraply!

När tecknaren tog sitt ritblock och for till Göteborg, fick vännerna saltvattensmak i munnen. Blotta tanken på rikets andra stad för med sig en frisk vind, något av Atlantens stora möjligheter sveper runt ens kind, en jätteångare dyker upp i minnet, doften av tjära och hamn kittlar i näsan.

Ja, just hamnen är åtminstone för utsocknes Göteborgs största tjuvning. Hamnen med sitt skiftande pussel av läggbitar från det stora havet och från främmande kontinenter, med sina karakteristiska typer och vaggande sjömanssteg. Med sjåare och sjömän, med alla klassers passagerare och alla sorters båtar från små vita skärgårdspaddor till Atlantens högbröstadestjärnmannekänger.

Även fiskhamnen erbjuder ett skådespel, laddat med aktualitet liksom pressläggningen i ett dagstidningstryckeri. Från havet kommer fiskebåtarna i hundratals in i gryningen medan vanligt folk ännu inte låtit väckarklockans brutala upprop skära genom morgonen. Västkustens delikatesser, dagsfärska ostron, doftande jättemusslor, räkor, krabbor och andra skaldjur lockar under säsongerna fram de verkliga gourmeterna från Sveriges alla hörn, ty inte ens en vanlig vitling, kanske allra minst den, smakar någonsin så vidunderligt som just i Göteborg.

Folkvimlet skiljer sig inte så mycket från det stockholmska om man bortser från alla vaggande gubbar med händerna obligatoriskt i de säckiga byxfickorna och ett paket, ofta inslaget i tidningspapper under armen. Den vaggande gången tyder väl på den gamle sjömannen (i förening med ljuva remenisenser från kaféhörnan). Ingenstans ser man heller klungor av gubbar stående så tätt, tätt intill varandra som sardiner, avhandlande dagens göteborgska on dits.

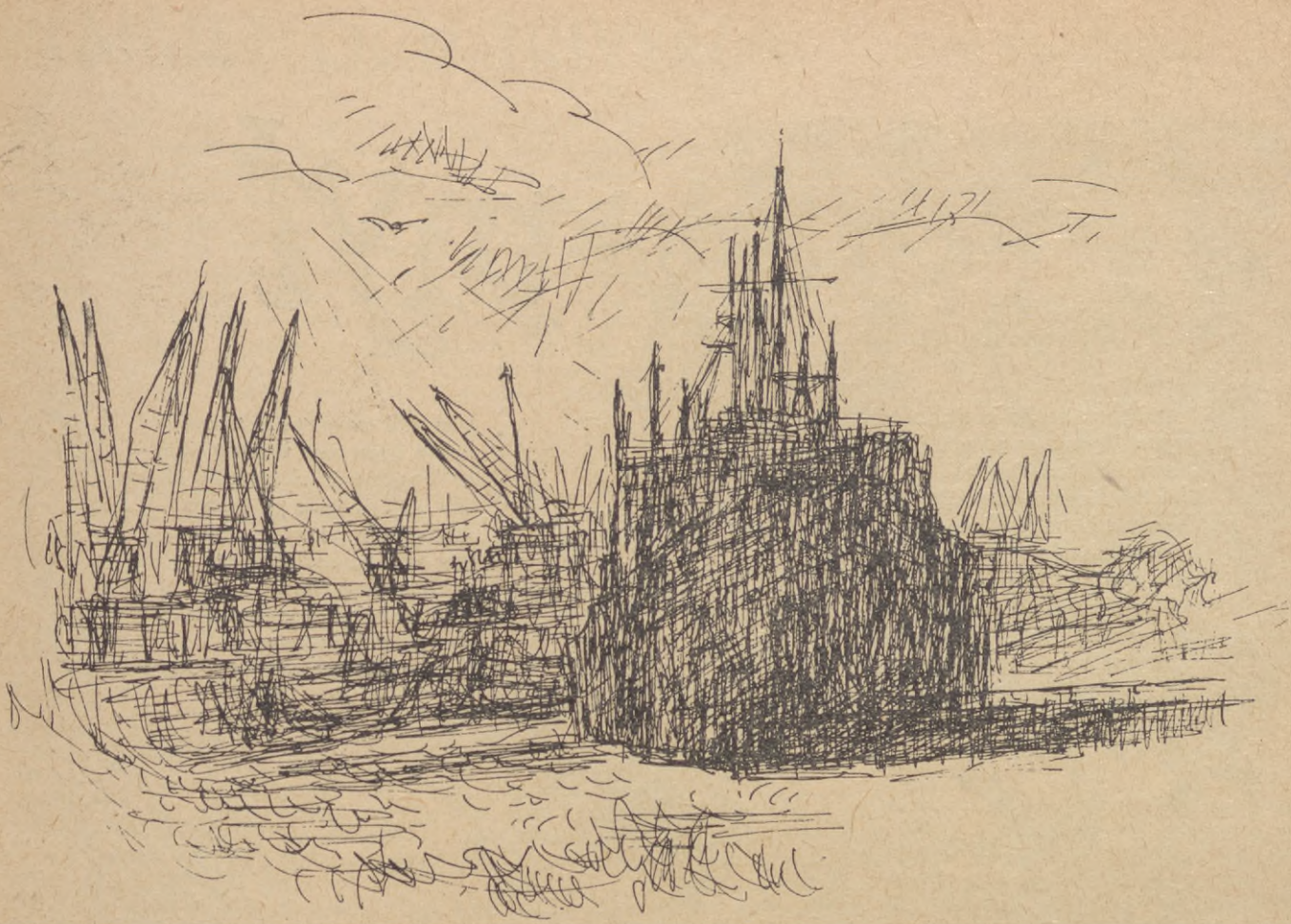
Kanske att göteborgarens sätt att klä sig utmärkes av mindre djärva färger än huvudstadens. The english style med sin måttfulla diskretion är hans ideal. Men så finns det ju också ett betecknande smeknamn på Göteborg, "Lilla London".

"LILLA LONDON"

Tecknare: GÖSTA KRILAND

Text: CHRISTEL STERNER

I göteborgska siluetten dominerar de många lyftkranarna, som lyfter sina järnskelett som urtidsödlor mot skyn. Det är gott om dimma, regn och dis och under sådana förhållanden tecknar sig båtarna mystiskt, spökliskt och drömmande på en gång.

Och även de här bilderna kommenterar sig själva. Det är samme man före och efter ett kafébesök.

Till de här teckningarna över de vändande flickorna behövdes ingen kommentar, ansåg tecknaren.

Häxmyt

Ur väggen träder kackerlackan,
myror tåga över golvet filjor,
harkrank hissa sina trådar
och på sömnens vita fält
blomma plötsligt liljor.
Då med hand som gjord av tagel
står hon mitt i ljuset,
väcker kvarnbäcksbruset,
slår med åskans sommarhagel
mitt smattrande öra till skrik.

I en skål av mattaste tenn
dallra ögon med brustna vitor,
näckrosstjärnor, slocknande blickar
och likt rysningar på vatten
skälver min hud.
Hon har beständigt sårat
munnens linje, fårat
pannan och kinden med sitt skratt.
Hon reser varje natt
med kvastar av vajande vide.

Läspande släpigt på
hasande ord
ur kakelugnsluckan
hon faller,
lismar, sprattlar bort på
marmorstenen,
sitter vid vårt bord,
talar om ryssjor och galler,
kvittrar strax i enen.
Alllestädes där tankarna går,
följer hon och smusslar
med bölder och stinkande sår.
Och natten regnar aska
över våra liv.

STIG SJÖDIN

HEMMET OCH TRIVSELN

Av Ester Sjöblom

Hemmet ligger i våra dagar i stöpsleven. Det propageras ivrigt för ett förnyat hemliv. För mycket arbete och för mycket nöje hotar att fullständigt ödelägga nutidsmänniskan. Jäkt fördärvar inte bara fysiskt, utan även mentalt, ytligheten infinner sig och den bryr sig inte om någonting annat än att det "ser bra ut".

Men när vi ser oss omkring i hemmen upptäcker vi genast en massa saker som gör det omöjligt att trivas. För det första byggs bostäderna numera alldeles för små. Det hjälper inte med alla tekniska finesser när de olika familjemedlemmarna så gott som sitter i knät på varandra. De moderna en- och tvårumslägenheterna har inte större utrymmen än vad som fordras för två vuxna personer. Barn behöver dra ner och skräpa till men hur skall de kunna få göra det när golvytan är så liten att man snubblar över deras leksaker varje minut. Och om någon av familjen är trött eller sjuk finns det ingen avskild plats att hämta krafter på. De moderna stadslägenheterna är i själva verket ingenting annat än eleganta kyffen. Den som själv bor på landet och är van vid större utrymmen grips av cellpsykos av att tillbringa ett dygn hos bekanta i staden.

Köket är husmoderns arbetsplats dit hon har det mesta av sin verksamhet förlagd. Där finns en massa saker att ändra och förbättra. Ännu har jag t. ex. aldrig varken i stad eller på land, varken i moderna eller omoderna bostäder sett en diskbänk som inte sitter för lågt. Alla husmödrar står dubbelvikta medan de diskar, med den påföljden att de drar på en ständigt värkande rygg. Kan man möjligen hoppas på ändring här med kvinnliga arkitekter?

En annan sak som åtminstone vi på landet bosatta kvinnor grubblar över är varför dörrarna skall behöva vara utsirade med så många mystiska krumelurer. Ge oss räta och släta dörrar som går att tvätta utan att smutsvattnet fastnar i en massa obehövligen utskärningar.

Det finns saker i hushållet som står likt evigt olösta gåtor. Jag tänker nu inte på konservöppnarna, som sällan duger för sitt ändamål. Men det finns ett redskap som benämnes ostkniv. Trots ett över tjugoårigt äktenskap har jag aldrig lyckats snoka upp en dylik som går att använda. I min familj skär vi osten med förskärare trots att vi ingalunda lider någon brist på ostknivar.

En annan sak att drömma om är ju stålvispar som verkligen håller. Nu är de som regel gjorda av alldeles för svag ståltråd som börjar att ringla upp sig efter ett par gångers användning.

Enkelt odekorerat porslin, i stil med det som användes på många matserveringar, i stället för de skräckpjäser som under namn av "äta porslin" utbjuds till dyra priser, en bra grej som husmödrarna själva kan slipa knivar och saxar på, strängare gallring bland alla de odugliga träskedar som saluförs, samt först och sist ordentlig ventilation i köken borde vara viktigare saker än allsköns kرافs som inte fyller något vettigt ändamål.

Tittar vi sedan ett tag på möblerna faller genast bäddsoffan i blickfånget. Få möbler har ådragit sig så mycket vrede och förakt från de sakkunniga. Det förefaller inte riktigt rättvist. Vad man kan anmärka på är väl att den som regel är alldeles för smal, men den olägenheten vidlåder alla bäddmöbler som inte är särskilt beställda. Vi har en erkänt dålig sängkultur här i landet.

Att som ofta sker, uppmåna folk i smålägenheter, att inrätta ett rum till sängkammare tycker jag nog, tvärt emot alla förståsiggåre förefaller fullkomligt huvudlöst. I sådana fall har man inte råd att betala dyra pengar för ett rum som används så litet. Följden blir också att familjemedlemmarna tränger ihop sig ännu mera än vad som behövs. Det förefaller vara förnufvigare att inreda rummet till barnen. Då kommer det till nytta och föräldrarna behöver inte ideligen irriteras av sin stojande avkomma.

Trots allt vad som predikats om deras fulhet, säljs fortfarande alltför många möbelgarnityr. Utom det att de vanligen är hisk-

Den typiska familjeidyllen — men författarinnan ser inte fullt så romantiskt på själva familjelivets inramning.

liga ur skönhets synpunkt och alldeles för dyra, brukar de bestå av stora tunga saker. Ett jättebord och ett dito skåp ingår vanligen i satsen. Dessa tunga möbler kan inte husmodern flytta själv vid städningar utan hon måste ha hjälp om hon inte skall släpa sig fördärvad. Detta är naturligtvis fullkomligt galet. Varje sak bör vara så liten och lätt som möjligt. Städningen av hemmet stjälar alltid en massa tid som skulle kunna användas till viktigare saker.

Man ser ibland folk lägga ut massor av pengar på mattor och gardiner, radiogrammofoner och barskåp. Däremot är de inte alls intresserade av att skaffa sig bättre lampor. De sitter och plirar med sömnad och läsning i halvmörker för att kunna skaffa sig dessa onödiga skrytsaker som ännu ingen haft behov av. Varför lampan skall sitta mitt i taket grubblar man också över. Och varför inte en ljuspunkt i spisen och en över diskbänken? De flesta husmödrar i det här landet står med ryggen åt ljuset när de diskar. I samma veva skulle man också vilja be om andra lampskärmar. Hur är det möjligt att inte konstnärligt intresserade människor satt in sina krafter här? Om man är litet vitsigt anlagd kan man gott säga att på lampfronten råder det verkliga mörkret.

Någonting som också förfular hemmen i onödan är gardinerna. Den svenska husmodern älskar lidelsefullt konstsilkegardiner i murriga färger. Man undrar ibland om de står så högt i gunst endast därför att de betingar ett orimligt högt pris. Finns det ingen textilfirma som kan öppna folks ögon för skönheten hos de svenska bomullstygnerna? De är sol och tvättäkta, passar således utmärkt just till gardiner, lätta att tvätta och stryka, billiga i inköp och tusen gånger vackrare än alla konstsilkettyger som hänger sladdriga efter första tvätten.

Vi kunde få både vackrare och trivsammare hem om det inte togs så stor hänsyn till "vad folk skulle säga". Ett hem skall inte vara en utställningslokal för polerade ytor. Om man i varje minut måste tänka på att allting är så dyrbart att det måste aktas. Enkla, rejäla saker som tål att användas är bättre än elegans som ser sjabbig ut så fort första glansen gått bort.

I det sammanhanget skulle jag vilja säga ett ord om de så moderna fåtöljerna. Det finns sådana som är alldeles utmärkta, men det finns också motsatsen. Stora, vidlyftiga vidunder som

(Forts. å sid. 21)

HEMMETS VARGSMELODI

Arbetet i hemmet vill man gärna se som någon "sämre" sorts met — arbetet som ger inkomster. Att laga mat, sopa, diska åtminstone inte hittills. Men vi är kanske snart mogna för en förändring i förhållande till förvärvsarbetet utanför hemmet — strumpor, har inte värderats så särskilt högt — omvärdering på den punkten. Kvinnorna, som av önskan om ökad utsträckning till förvärvsarbete ökar sig i allt större utsträckning till förvärvsarbete frågan på sin spets. Om båda makarna förvärvsarbetar borde det vara självklart med någon sorts arbetsfördelning om hemsysslorna tycker man. Om inte så sker över den här frågan från olika utgångspunkter. Tillsvidare kan vi väl dock vara överens om att arbetet i hemmet är "sämre" än arbetet utanför hemmet, även om det s. k. förvärvsarbetet ger de direkta inkomsterna.

Spisen är verkstaden eller motorn i hemarbetet, spisen och köket bör ordnas in i hemmets tjänst så förnuftigt och praktiskt som möjligt.

Grundstenen för ett harmoniskt hemliv — det ligger ingen överdrift i att säga att ett modernt hem borde ha en kylskåp för matvarorna inte som nu beträna och på landet. Man kan t. o. m. använda ett så fint ord som "hushållsredskap" om hemarbetet. Hemmets forskningsinstitut står under ledning av kvinnorna och andra folkörelser och har söka få fram mera ändamålsenliga verktyg och annan utrustning för hemmet. Bra hushållsredskap gör hemarbetet lättare och ger bättre resultat.

VINET: ANTIKENS DIKNING

ETT KULTURHISTORISKT KÅSERI

av WIVI BRANDT

Få av mänsklighetens "sorgeförjagare" torde väl i dikt och sång ha förhärligats så till den grad som vinet. "Vin!" Redan blotta ordet, som med i stort sett samma ljud klingar genom alla ariska språk, tycks vara begåvat med en säregen förmåga att väcka glädje och inspirera skaldar och trubadurer att stränga lyran till den jästa druvsaftens lov.

De äldsta underrättelserna om vinbruket når ända tillbaka till den historiska tidens yttersta gränser och förlorar sig därefter i mytens skymning. Sålunda vet redan "Gamla Testamentet" berätta, att "Noak blev åkerman och planterade vingård", och David, Israels diktarkung, sjunger i en av sina psalmer, att "vinet fröjdar människans hjärta".

Den vise Ani, en av Tutanchamons samtida, förnekar ingalunda heller vinets goda egenskaper, även om han enträget varnar vinets dyrkare för att falla omkull, när man är drucken, enär det i så fall kan hända att ens vänner, under det de lugnt fortsätter att dricka, sparkar till en och säger: "Flytta dig, din fyllbult!" Denna sorgliga eventualitet och detta goda råd torde äga sin giltighet i alla tider.

Antikens lovsånger till vinet är talrika.

Greker och Romare ägnade som bekant vinet en särskild dyrkan, ja t.o.m. en särskild gud: Bacchus, son av Zevs och Semele, vilken omgiven av ett hänfört och larmande följande av backanter och backantinnor drog fram över världen på sin av pantrar dragna vagn, utbredande välsignelse och glädje överallt där han drog fram.

Redan den blinde grekiske skalden Homeros — "skaldekunstens fader" — låter på flera ställen i sina odödliga sånger förstå, hur högt han skattade "den hjärtat hugsvalande drycken — gudarnas ädlaste gåva", och när hans Odyssevs styr ut över Cykladernas hav, är detta vinfärgat.

För krigarskalden Archilochos — jamboesins skapare — spelade vinet en inte obetydlig roll i det hårda soldatlivet, och hur han ansåg, att ett gott vin bör njutas, framgår av följande strof:

Vid min lans har jag hängt mitt knådade kornbröd och vinet,
Ismaros' härliga vin; dricker det stödd mot min lans.

Till fältlivets faror och strapatser sällade sig för Archilochos' del även havets, och

i några livfulla strofer, improviserade ombord på ett skepp mitt under en rykande storm, uppmanar skalden de ombordvarande att öppna vinfaten och tömma "den purprade drycken till dräggen" under den motiveringen, att det inte är möjligt att "nykter utstå en sådan hundvakt". Huruvida besättningen följde denna uppmaning är inte bekant, men i betänkande av, att antikens fartyg i regel medförde åtskilliga vinfat i sina bukiga skrov, är det fara värt, att åtskilliga av de ombordvarande, om så var fallet, efteråt fann sig liggande — som Archilochos i en dionysisk dityramb uttrycker saken — "med sinnet slaget sönder och samman av vinets åskvigg".

Den lesbiske skalden Alkaios — av Horatius kallad "skalden med gyllene plekter" — sjöng fritt och ohämmat vinets lov i glödande strofer, brinnande av sydlänningens heta vinglädje, som ofta kan vara tygellös och yr, men som aldrig blir plump och aldrig förlorar sin oförläpna grace och friskhet.

"Vinet är sanningens spegel för människorna!" utropar Alkaios, som enträget uppmanar alla medvandrade på livets vädjobana att fylla och tömma bägaren. Att hänge sig åt sina bekymmer tjänar till intet — i vinkruset står läkedom att finna:

Låt ej bekymren göra ditt sinne sjukt,
ty sorg och grubbel bringar dig ingen tröst.
O Bacchus! Bäst av alla botemedel
är dock det rus, som oss vinet skänker.

I glädje som i sorg — alltid finner Alkaios någon anledning att sammankalla ett dryckeslag. Till och med så självklara saker som solens dagliga gång över himlavalvet och skuggans vandring på solurets skiva utgör i hans ögon fullgoda förvändningar för anordnande av ett gästtabud. "Drickom, ty dagens stjärna står högt på himlen!" sjunger han exempelvis i en strof, och i en annan dikt heter det:

Drickom, vänner! Ty vi skulle vi nu
vänta på lampors sken?
Blott en strimma av dag lyser nu mer.
Väldiga skålar hit!
Zevs' och Semeles son gav oss till tröst
vinets förlösande skänk.

Greker och romare ägnade vinet en särskild dyrkan — vinet fick t.o.m. en gud, Bacchus, som drog omkring med vagn och larmande följande.

Fukta lungan med vin!
Solen står högt
uppe på himlens valv.
Tung är timman och het,
hela vår värld
smäktar av törst och kvalm.
Fukta lungan med vin!

Ja, den gode Alkaios var sannerligen uppfinningsrik, då det gällde att hitta förvändningar att "fukta lungan med vin". Men även om han vid alla tillfällen och i alla tonarter besjög vindrickandet, höll han emellertid samtidigt styvt på goda dryckesseder, vilket bl. a. framgår av följande strof, vari ett mindre hyfsat dryckeslags plebejiska sup seder behandlades med en viss nedlåtenhet:

De drucko vinet omängt vid ljusan dag.
På natten blev där böj och buller
jänte det tummel, som plägar att följa.

"Fukta lungan med vin!" är eljest skaldens stående uppmaning, och för att inte "lungan" ska få tillfälle att torka, ger han i en dikt följande råd:

Fyll till randen och låt
ständigt ett krus
följa det andra åt.

Mera måttfull i sina sånger till vinet är elegikern *Theognis*, som nyktert konstaterar, att vinet är både ett gott och ett ont, beroende på om det drickes med måtta eller utan. "Njutet utan måtta upphäver vinet skillnaden mellan den kloke och dåren", varför det är "en skam att vara drucken bland nyktrare män", undervisar *Theognis*, som emellertid samtidigt också anser det vara "en skam att vara nykter bland druckne".

Flertalet av *Theognis'* elegiska vindikter har närmast karaktären av versifierade dryckesregler, vilka som sådana än i dag äger sin giltighet och användbarhet, som exempelvis denna strof ur ett distichon:

När vinet från huvudet söker sig ned i
benen
är tid av avbryta dryckeslaget och vandra
hem.

Till den didaktiska vinpoesi av *Theognis'* hand, som finns bevarad åt eftervärlden, hör bl. a. en längre elegi, i vilken skalden sakrikt och detaljerat framhåller vad, som vid ett gästbud hör till belevnhet och god ton, samtidigt som han ingående redogör för vad, som är att betrakta

Skalden Anakreon, vinlövsomkransad, som centralfigur i ett dryckeståg.

som motsatsen till "fint sätt". Denna dikt ger en så utmärkt föreställning om antikens dryckesseder och skänker en så livfull bild av ett symposium med dess harmoniska jämvikt mellan otvungenhet och takt, bordsamtal och vindrickning, att den förtjänar återges i sin helhet:

Mot sin vilja må ingen av oss kvarhållas
i laget:
uppmana ingen att gå, om han ej önskar
det själv.
Väck den sovande ej, Simonides, om i vårt
sällskap
någon, bepansrad med vin, slumrar be-
hagligt och ljuvt.
Tvinga ej heller till sömn den man, som
håller sig vaken;
varje begränsning, vart tvång är oss för-
hatligt och stygt.
Utän att knussa slå i åt den, som önskar
att dricka,
festens förplägnad och fröjd råder dock
icke var natt.
Men med honungssött vin för min del
håller jag måtta;
sömnen, sorgernas bot, söker jag upp i
mitt hem.
Såsom bevis för att vinet är gott för man-
nen att dricka
varken nykter jag är eller för mycket
beskönt.
Den, som har överskridit det riktiga måt-
tet i dryckjom,
styr sin tunga ej mer, styr ej mer sitt
förnuft.
Mycket pladdrar han då, för vilket de
nyktrare blygas;
vad han än tager sig till, blygs han ej
själv i sitt rus.
Klok var han nyss, men nu är han en
narr. Då detta du inser,
klunka då icke ditt vin utan besinning
och mått,
(Forts. å sid. 19)

Vinet spelade en betydande roll bland de grekiska krigarna — "dricker det stödd mot min lans".

Årstidernas växlingar erbjuder också de för Alkaios skilda anledningar att dricka vin, och under varje årstid har vinet för honom sin särskilda uppgift. "Nu nalkas, jag hör det, blommande vår — håll fort av honungssött vin var bågare full", heter det exempelvis i ett bevarat diktfragment.

Vinet värmer, och när Zevs sänt "en brusande vinterstorm från himlen ned, och skogarna svikta ren för drivors tyngd", medan "den bistra frosten floder na bundit", målar Alkaios i en dikt följande trivsamma bild, där hemmets trevnad vid brasa och vinbägare står som en verkningfull kontrast mot kölden och rusket utanför:

Med eld på håren kämpa mot köldens
makt!
Och blanda till i kruset en riklig dryck
av honungssött vin, och låt din tinnig
mjukt mot den dunmjuka kudden vila.

Lika gott som vinet värmer vintertid, lika effektivt läskar det om sommaren, och inte minst i rötmanadens middaghetta välkomnar Alkaios dess vederkvickelse:

Kring en nobelpristagare

Nobelpriset i litteratur år 1952 gick till fransmannen Francois Mauriac — det är ingen nyhet vid det här laget — men ur litterär synpunkt är detta val ytterst intressant, sett från olika synpunkter. Mauriac är nämligen en finslipad och elegant representant för den litterära katolska strömning som nu kommit på modet. Den syn på människan vi mött hos många både stora och små författare, ett driftslivets evangelium i mer eller mindre nyanserad form och med rotträdarna i Sigmund Freuds sexualteorier, har stött på hårt motstånd hos de katolska författarna. De s.k. primitivisterna och deras förkunnelse om driftslivets frigörelse, som i hög grad dominerat den moderna litteraturen en längre tid, har nu fått sin motvikt klart utkristalliserad i och med att en representant för den katolska strömningen fått nobelpriset. Avsikten är inte att här gå in på någon ingående analys av frontställningen katoliker—primitivister utan mera att deklarerat att en sådan frontställning faktiskt existerar i den lit-

terära debatten; dock givetvis med vissa modifikationer. Mauriacs världsbild är med andra ord en helt annan än Sigmund Freuds och hans litterära drabanters.

Francois Mauriac, fick 1952 års nobelpris.

Driftslivets dynamiska krafter, som hos Freud och hans många litterära efterföljare ofta framstår som den enda befriaren och utlösaren av det bästa hos människan, får en helt annan karaktär hos Mauriac och hans litterära gelikar. "All uselhet i vårt mänskliga tillstånd kommer från vår oförmåga att vara kyska", säger Mauriac. Människan är ett offer för grymma och blinda drifter som ständigt förödmjukar och söljar ner henne, men hon kan trots allt undfå nåden bara hon inser sin uselhet och riktar hela sin kärlek mot Gud — all annan kärlek är farlig och av ondo.

*

Det är alldeles naturligt att en programförklaring i stil med vad ovanstående visar måste utlösa starka reaktioner — främst hos den andra parten, d. v. s. den primitivistiska skolans lärjungar och litterära experter över lag. I tidningen SIA har Erik Goland, som är en känd och respekterad kulturskribent, tagit upp de här berörda tendenserna i Mauriacs författarskap och framhåller, att skulle denna puritanska och starkt livsfientliga inställning öppet bryta igenom i hans skönlitterära böcker skulle han vara en

odräglig författare, omöjlig och avskyvärd att läsa. Men Goland framhåller vidare att Mauriac är en alltför stor konstnär för att han skulle låta en förutbestämd tendens ge karaktär åt hans konstnärliga skapande. Livsinställningen har påverkat motivvalet — att ständigt visa det av synd nersölade mänskliga livet — men han har följt stränga konstnärliga och psykologiska krav i gestaltningen av sina motiv. En vida mer oförsonlig inställning avslöjar Artur Lundkvist, som både som kulturskribent och skönlitterär författare förfäktar en mot Mauriac helt motsatt livsinställning. "När nu den akademiska omdömeslösheten tilldelat Mauriac ett nobelpris finns det all anledning att granska honom med särskild stränghet", framhåller Lundkvist. "Att visa människans ondska och vedervärdighet, någon gång upplöst av den oförtjänta gudomliga nåden det har Mauriac mycket ensidigt fattat som sin kristna uppgift. Mauriac läser människan vid hennes förmenta skuld, han kastar henne i havet med en kvarn-

Graham Greene delar berömmelsen och även den katolska tron med Mauriac — blir han nästa års nobelpristagare?

Artur Lundkvist, stridbar författare och kritiker, går till storms mot de negativa tendenserna hos de katolska författarna.

Redigerad av
G. SKARP

JUL- OCH NYÅRSTURNÉRINGEN

i Göteborg slöt som väntat med en seger för den finske mästaren Eero Böök. I efterföljande parti överflyglar han göteborgaren Henrik Carlsson, som tvangs att kapitulera redan i nittonde draget.

DAMGAMBIT.

Vit: E. Böök. Svart: H. Carlsson.

1. d2—d4	d7—d5
2. c2—c4	e7—e6
3. Sg1—f3	Sg8—f6
4. Sb1—c3	Lf8—e7
5. c4×d5	—

Ett av stormästaren Flohr med förkärlek använt spelsätt, som dock ej bör bereda svart några svårigheter.

5. —	e6×d5
6. Lc1—g5	0—0
7. e2—e3	b7—b6
8. Lf1—d3	Lc8—b7
9. Dd1—c2	—

Delvis riktat mot ett ev. svart inhugg på e4, men även, som fortsättningen visar, ett angreppsdrag.

9. —	Sb8—d7
10. 0—0—0	—

Därmed ådagalägger den finske mästaren sin avsikt att gå till angrepp, trots de risker som alltid är förknippade med den egna långa rockaden.

10. —	c7—c5!
11. h2—h4	—

Angrepp och motangrepp på båda flyglarna är nu i full gång — det gäller nu vem som kommer först!

11. — — c5—c4

En i och för sig riktig plan: svart vill få i gång en bondestorm mot den vita kungsställningen. Den är emellertid något tidsödande. Bättre direkta chanser erbjöd 11.—, c×d4 jämte Tc8.

12. Ld3—f5	a7—a6
13. Sf3—e5	g7—g6
14. Lf5×d7	Sf6×d7
15. Lg5—h6	—

En värdefull tempovinst.

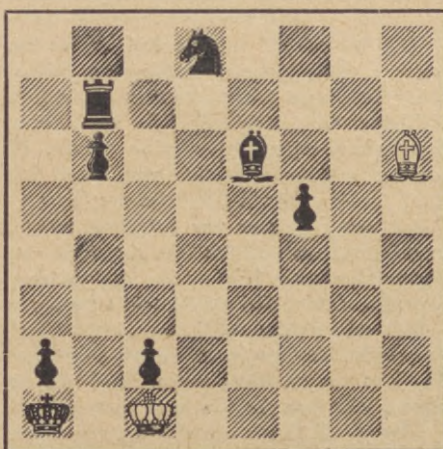
15. — —	Tf8—e8
16. h4—h5	Sd7—f8

Leder till snabbt sammanbrott. Möjligen kunde 16.—, Lf8 försökts.

17. Lh6×f8!	Le7×f8
18. h5×g6	f7×g6
19. Th1×h7!	Uppgivet.

PROBLEM.

Av Paul Keres.

Matt i fyra drag.

Vit: Kc1, Lh6 = 2.
Svart: Ka1, Tb7, Le6, Sd8, Ba2, b6, c2, f5 = 8.

Lösningar till föregående schackuppgifter kommer i marsnumret.

VINET I ANTIKENS... (Forts. fr. sid. 17)

utan bryt upp förrän ruset dig nått — du må icke låta liksom ett kreatur buken behärska dig helt — eller ock utan att dricka bliv kvar. Men du jollrar och jollrar ständigt ditt dumma "slå i", därför blir ruset din lott. Än utbringar du själv en skål, än tar du emot en, en blir för gudarna tömd, en står och väntar på dig. Aldrig säger du nej. Men obetvinglig är den, som utan ett fåvitskt ord tömmer pokal på pokal. Under ett vackert och hövitskt språk mån i samlas kring kruset, dröja vid bågarens rand utan en tanke på tvist. Samtalet vare gemensamt för oss, för en och för alla. Blott på ett sådant sätt saknar ej festen behag.

Även *Anakreon* — hovpoeten, som enligt Kritias var "en eggande krydda vid dryckeslag och en fara för kvinnor" — höjde sin vinfyllda bägere och besjög inspirerat dess innehåll. Man finner emellertid hos denne "goddagspilt" bland antikens skalders inga ohämmade utbrott av vinglädje, som hos exempelvis Alkaios, men däremot påfallande ofta en uppmaning till måttfullhet och lugn. Skalden varnar exempelvis munkänken för att tillreda en alltför stark blandning, emedan han, som han uttrycker det, vill "svärma utan våldsamt". Han vill inte, säger han, fira sitt gästbud "med skrik och larm", utan dricka "långsamt under vackra sånger". Allting är emellertid relativt, och inte blir man precis övertygad om Anakreons måttfullhet av följande lyrisk frukostmeny:

Lätt och liten min frukost var: blott en bit kaka. Men av vinet jag drack ett fat, och nu slår jag min lyra ljuvt och tågar med sång och dans till den mö, som jag älskar.

Stadd på sådana vägar blev en gång Anakreon ertappad och hans bild förevigad av en samtida athenskt vasbildare. Ät eftervärlden finns nämligen bevarade ett par samtida vasbilder, vilka visar skalden, vlnlovskransad och med kithara i handen, tågande fram, som det förefaller med något osäker gång, omgiven av stojande efeber, som centralfiguren i ett dryckeståg. Sådana dryckeståg förekom ofta som glada och uppslupna efterspel till större gästbud, vilka yttrade sig i ett festligt kringvärmande på gatorna under musik, sång och dans, och man kan i detta sammanhang inte undertrycka misstanken, att Anakreon gjort sig skyldig till tvetalan och att han som apostel för måttfullheten ingalunda själv levde som han lärde. Tecknare: Lasse Sandberg.

sten om halsen. Mitt i sin skicklighet och nevrotiska intensitet ger hans romaner en pinsam förmåelse av falska premisser, hemligt tillrättläggande, dold men ändå ständigt triumferande sadism."

Lundkvist har heller inte mycket beröm att slösa på Graham Greene, den kände engelske författaren, som delar den katolska tron och till stor del också den litterära berömmelsen med Mauriac. I ett laddat debattinlägg om den bekanta världspremiären på Greenes skådespel "I sista rummet" på Kungliga Dramatiska Teatern i Stockholm, framhöll Lundkvist, att den livsfientliga inställning, som genomsyrade stycket motiverade att man hissade pestflaggan över byggnaden under den tid pjäsen tog nationalscenen i anspråk.

Som synes av denna fragmentariska översikt finns det åtskilligt sprängstoff i den litterära debatten. Primitivister och livsdyrkare av freudianskt ursprung och litterära katoliker ha ryckt varandra närmare in på livet genom svenska akademins senaste val av nobelpristagare. De i denna artikel summariskt behandlade problemen ger också uttryck åt den spänning, som nu råder mellan kristna livsförklaringar och de nya psykologiska skolorna. Och ur skönlitterär synpunkt är sist men icke minst viktigt att hålla i minnet att namnen Francois Mauriac och Graham Greene möter oss allt oftare i bokhandelsfönstren — många av deras böcker finns numera tillgängliga i svensk språkdräkt.

S. H.

Novell av NILS-ERIC BJÖRSSON

Det började snöblaska fram mot eftermiddan. Så Greger fick en förevändning ifall hans mamma skulle säga nåt. Fråga om varför han inte gick ut. Och sökte reda på nära kamrater. När det nu var sista dan. I morron skulle dom ju flytta. Sen bodde dom inte längre kvar här.

Greger aktade sej för att gå i vägen. Aktade sej väldigt noga. Annars kunde han bli utkörd helt enkelt. Hans mamma hade mycket att stå i. Mycket att packa ner. Och blev otålig om nåt gick henne emot.

Därför satt han inne i lilla rummet. I ett hörn. Tyst som en mus. Och läste om en indianbok. Men funderade mest.

Han hörde nära grabbar stå och dunka med en boll ute i trappuppgången. När man bor på nedre botten så hörs allting utifrån så bra.

Om han skulle bli tvungen att gå ut. Sa hans ögon ängsligt åt rummet. Uträtta nåt ärende. Han vågade inte tänka sig det.

För han visste att dom visste. Pelle, Gunnar, Laila... Allihopa visste. Varför dom skulle flytta. Fast han sagt nåt annat, svängt ihop med en lögn. Sagt att det var för att hans pappa skulle få närmare till arbetet.

Han hörde det genom fönstret i går. När hans mamma vädrade. Dom stod på bakgården och pratade.

Det var Laila som sa. Vet ni varför dom ska flytta. Det är inte alls som Greger säger. Dom har inte råd att bo kvar. Ska hyra nåt billigare. Det sa pappa i går.

Och då sa Gunnar. Gunnar som han tyckt bäst om. Fattiglappar, sa han. Aldrig att Greger haft nån julgransplundring. Eller nåt barnkalas.

Så inte kunde han träffa dom. Och ville inte heller. Så allting hade blivit. Så... För att hans pappa tjänade så lite. Fast han gav sej iväg tidigare på morron än dom andra papporna i huset. Och kom senare hem.

Men att dom visste. Och att han ljugit. Det var inte det värsta.

Nej, det var att det var skollov den här veckan. Så i morron skulle dom förstas stå och hänga i närheten av flyttbilen. Allihopa. Och titta och glo. Med sugna ögon så dom knappt nåndes blinka. På möbler och allt. Varenda pinal. Och vad dom skulle tänka skulle han nog se.

Att deras möbler var det inget vidare med. Gamla och slitna. Inte nåt emot vad dom själva hade. Nån skulle säga det med överlägsen min. Nån skulle tycka synd om. Och nån skulle stå i nåt fönster. Och också glo. Kanske tant Jansson högst öpp. För hon var en riktig mara. Som lade sin näsa i blöt överallt. Sa hans mamma.

Men. Ändå fanns det nåt som var värre. Än det där. Nåt som var värre än det värsta.

Han var med pappa och mamma. För lite sen. Och titta på en lägenhet. I en gammal kåk med dass ute på gården. Där skulle dom bo, fick han höra sen. Men dom såg inte nåt glada ut när dom sa det.

Han ville inte flytta dit. Inte för nåt i

världen. Bara gator och hus. Inte nån park utanför att lattja i. Som här. Indianer och vita. Särskilt trist skulle det bli i sommar. För han skulle väl inte heller i år komma ut på landet. Och bara ett rum och kök. Han skulle inte få nån plats att hållas med sitt.

Han lade ifrån sig boken. Hade inte nån lust att läsa om Texas Jack. Hade inte den minsta lust med nånting. Ställde sej vid fönstret och tittade ut.

Lyktorna hade redan tänts. I det gula, skälvande ljuset såg han snöblasket vräka ner. Nån gick förbi med långa, försiktiga kliv i trottoarens sörja.

Om inte hans pappa hade tjänat så lite. Var tanken framme och gnagde. Då hade dom inte behövt flytta. Till den där gamla kåken. Med den där trappuppgången som det lukade så illa i. Och då hade han inte behövt hålla sej undan dom andra. För då hade han inte ljugit. Ja, då hade allt varit annorlunda.

Dom som åkte till arbetet. Med en portfölj i handen. Samtidigt som han gick till skolan. Dom tjänade bra, visste han. Men dom som gav sej iväg. Med ett smörgåspaket eller en box. Som hans pappa. Strax efter det tidningsgumman kommit. Dom tjänade sämre.

Tänkte han vidare.

Sen ropade hans mamma. Vile ha hjälp med nånting i köket.

Flyttningsdagen var inne. Med en tung, trist himmel. Som om man spänt upp en grå presenning mellan de fyra väderstrecken.

Greger satt på en trälår i köket. Satt på yttersta kanten och dinglade med benen. Tyckte att det var upp och nervända världen överallt där inne.

Han hoppades att det skulle bli samma väder som i går. Så Pelle, Gunnar, Laila och dom andra inte kunde vara ute när flyttbilen kom. Och så han slapp säga adjö åt dom. Men då skulle förstas möblerna fara illa. Som hans pappa bekymrat sa.

Dom satte igång att bära lätta saker uppför trapporna.

Han visste inte riktigt vilken önskan han skulle bestämma sej för.

— Är du alldeles från vettet, pojke. Ska du sitta och sparka på lärn med porslinet. För hans mamma plötsligt ut och föste iväg med honom. Förresten varför sitter du inne? Snart är flyttbilen här. Jag tycker att du borde passa på att vara tillsammans med dina kamrater den sista stunden. Och säja adjö.

Han smet ut i kapprummet. Visste inte vad han skulle göra för att klara sej.

— Ja var nu snäll och gå ut ett tag, Greger, sa hans pappa bestämt. Du är bara i vägen här inne.

En bestämdhet som inte lämnade nåt val. Visste han. Som tvingade honom att ta på sej vindtygsjackan och mössan. Och gå ut.

Naturligtvis skulle dom stå där. Allihopa. Ute på gatan. Det var så klart. Han hade nästan hoppats på att kunna kila iväg nånstans utan att nån skulle få syn på honom.

— Nä, Greger. Hej, sa Laila och upp-täckte honom.

Dom slöt genast upp kring honom.

— Och du flyttar i dag, sa Pelle. Slängde fram med armen och tittade på klockan. För att hålla avundsjukan vid liv. Ingen av dom andra hade nån.

— Va kul, sa Gunnar.

— Ja, sa Greger och märkte inte dubbelmeningen.

— Ja vi också kanske ska flytta snart, sa Pelle. Min pappa skulle också vilja komma lite närmare arbetet.

— Också, fnissade Laila.

Greger blev blodröd i ansiktet. Skulle helst av allt velat lägga benen på ryggen. Men dom stod i ring kring honom. Han kröp liksom in i sej själv.

— Var det inte förra vintern som Bosse flyttade? sa en annan grabb.

— Jo, det var det, sa Pelle.

— Kommer ni ihåg, va, sa Gunnar. Då blev alla hans lekkamrater bjudna på choklad och bakelser.

Greger kände en gråtklump i halsen. Va nedriga dom var. Han skulle vilja safta in en smäll. Mitt i plytet på dom. Allihopa.

— Det var allt en bra grabb, sa Pelle.

Just då kom flyttbilen. Och befriade honom.

Greger satt uppkruken i köksfönstret. Och tittade på när dom lastade bilen. Han hade skylt på huvudvärk. För att han skulle få stanna inne.

Han såg dom andra stå i flock på gatan. Och titta på flyttlasset som växte i höjden. Ibland sa dom nåt och öppnade munnen till ett flin.

Djävvelungar, tänkte han. Kände en gråtiska skölja över honom som en våldsamt våg. Och dom har man skojar med.

Hans mamma och han skulle ta bussen till den nya lägenheten. Medan hans pappa skulle följa med bilen. Var det bestämt. När dom för sista gången slog igen dörren bakom sej och kom ut på gatan, såg Greger att dom andra stod kvar på samma ställe. Och glodde.

— Du har väl sagt adjö ordentligt nu då, Greger, sa hans mamma.

— Ja, sa han otydligt och tittade åt annat håll när dom gick förbi.

— Ja, hej då, Greger, var det nån som sa. Han låtsades inte höra det.

Greger satt uppkruken i köksfönstret och tittade på när dom lastade flyttsakerna.

När Greger och hans mamma kom fram, var flyttbilen redan där. En del möbler hade dom också redan hunnit känka iväg med uppför trapporna.

Förra gången dom var där, när dom tittade på lägenheten, var det kväll. Nu i dagsljuset såg allting tristare, värre ut, tyckte Greger. Den där gråtklumpen satt oppe i halsen igen. Och inte kändes det bättre när han tittade på sin mamma. Hon såg så där trött ut. Hade så där lessna ögon. Som när matpengarna ibland var slut nära dar innan pappas fredagsavlönning.

Det stod nära grabbar och hängde. Även här omkring flyttbilen. Han undrade om dom var lika dumma och skitviktiga som dom där hemma. Antagligen skulle han få sina slängar. På det ena eller andra sättet. Det var vanligt mot den som var ny.

— Ska du bo här? kom det en försiktig fråga.

Greger var lämnad ensam för nära ögonblick.

— Ja sa han med en vaksam blick med änsnglan på botten. Fast det lät ju inte så farligt det där, tyckte han.

Grabben som frågat sa inget mer. Stod och sparkade på en gatsten.

— Nä, om vi skulle hitta på nåt att göra sa en annan. Kom grabbar så sticker vi in på bakgårn. Ska du med? sa han åt Greger.

— Greger, du kan gott hjälpa till och bära opp sånt du orkar med sa fadern och dök opp ur porten. Han var rädd för att hörningen av bilen skulle dra över två timmar. Då skulle han kanske få betala för tre. Eller åtminstone för två och en halv.

— Vi hjälper en, sa grabben som först hade pratat med Greger. Det är snart gjort.

Dom satte igång att bära. Rände oppför trapporna med lätta saker. Stånkade och pustade med tyngre.

— Jag tror att Greger redan har fått tag i nära lekkamrater, sa hans mamma till mannen. Det var då för väl. Ja, det verkade som om det bodde rejält och bra folk här. Så inget ont som inte har nåt gott med sej.

Dom är bra, tänkte Greger. Skillnad mot dom där hemma. Det blir nog bättre här än man trodde.

Tecknare: Åke Eriksson.

HEMMET OCH TRIVSELN

tar upp alldeles för stor golvyta, som inte är särskilt bekväma att sitta i och som det nästan är omöjligt att ta sig upp ur efersom de sluter sig som rävsaxar omkring ens arma lekamen. Det finns ingen som helst anledning att skaffa sig ett sådant monstrum. Det viktigaste är inte att bekantskapskretsen faller på näsan över de pengar vi gjort av med utan att vi trivs.

Tvättmaskiner och dammsugare är väl de enda större apparater som lönar sig i ett privathushåll. Det hjälper inte om en hushållsmaskin kan användas till många olika ändamål. Kostar den över tusenlappen så är den för dyr. Man vispar inte så många ägg och majonässatser att en sådan utgift kan betraktas som försvarlig.

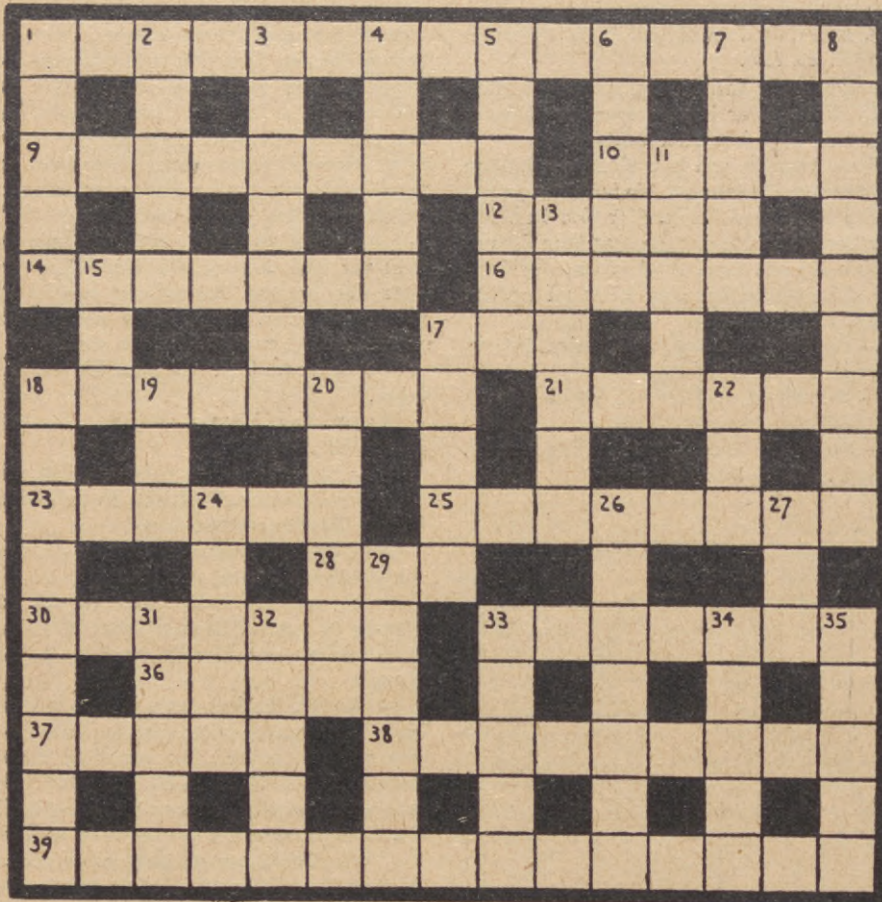
Producenterna får ta åt sig en dryg del av ansvaret. De gör plötsligt en sak modern, med påföljd att varje hem försöker skaffa den. Man kan fråga sig så många gånger man vill, hur

(Forts. fr. sid. 13)

det kan komma sig att ett sådant bruksföremål alltid måste vara så vanvettigt fult. D. v. s. om det står i överkomlig prisklass. Vackra saker finns nog men dem kan inte folk med begränsade inkomster skaffa sig. Det enda acceptabla porslin som finns till hyggligt pris är det helt odekorerade kaféporcelainet. Och det får man gno över hela Stockholm för att få tag i en tallrik här och en där.

Vi måste försöka göra våra hem till platser där både vi själva och våra barn trivs. Men för att få det ena måste vi slå av på det andra. Det behövs också mycket mera upplysning. Det är inte nog med att det tillverkas bra saker, man måste också få veta var de finns att köpa. Affärsmännen skall inte förvisa de riktiga grejerna till skamvrån. Praktipjäser köper man kanske en gång, men nyttosakerna skall användas varje stund av livet. Det är bra mycket viktigare att de är ändamålsenliga och har en viss tilltalande skönhet.

KORSORD nr 2

VÅGRÄTA ORD

1. Har drivit många solo dam i sol- och vårmans garn. (15)
9. Kanske med ett inbjudande SALVE målat på kokosfibrerna. (9)
10. Mördades Axel von Fersen av. (5)
12. En mans vett och tolv mans styrka. (5)
14. Kreaturens suckan. (7)
16. Har den som rår. (7)
17. På karta och i gruva. (3)
18. Aldrigt skaldjur, som finnes till påseende i trappuppgångar. (8)
21. Ingår i sårpulver. (6)
23. Sju sovares stad. (6)
25. Visade Josef i Potifars hus. (8)
28. Kan vara mörk. (3)
30. Sankt Helena. (7)
33. Blir dyrare i andra klass. (7)
36. Har man inte, när konflikt uppstår. (5)
37. Att behöva vandra till pantbanken med sitt bohag. (5)
38. Post mellan Sverige och Norge. (9)
39. En fräck i frack. (15)

LODRÄTA ORD

1. Gudunge. (5)
2. En bekant sådan har Stockholm. (5)
3. Knut på näsduk kan sägas vara ett. (7)
4. Gör aktör och tar teater. (5)

5. Bekant för feta gäss. (6)
6. Ett — om dagen håller doktorn borta, säger ett engelskt ordspråk. (5)
7. Välluktande ämne från en stinkkörtel. (5)
8. Den krokodilen finns ej vid Nilen. (9)
11. Sexton pilsner på fastande mage, vad blir det? (5)
13. Gör väl sotaren sin svarta sot, så fort han inom hemmet satt sin fot. (6)
15. Kanna bäckar bli. (3)
17. Sergeants förtvivlan. (5)
18. Är ost i ask ofta. (9)
19. Ligger man inte i, när man ligger i. (3)
20. Rasande. (6)
22. Är goddagspilt svag för. (3)
24. Saken ä' biff! (5)
26. 9/9. (7)
27. Bra för spelare. (3)
29. De tänder vi inte fått av Vår Herre. (6)
31. Har sedan länge kunnat beskådas efter döden. (5)
32. En del av Sydafrika. (5)
33. Skogens öga. (5)
34. På bete. (5)
35. Är ej den som sitter med armarna i kors. (5)

Julpristävlingar

Tio radioprogram — Tio dikter

var namnet på julpristävlingen — ett lyriskt tankeprov alltså — och de flesta deltagarna tycks vara väl hemma i de lyriska sammanhangen. En del ha t. o. m. talat om åtskilligt mera än vad som varit nödvändigt om dikternas ursprung. Kunskaperna tycks, som sagt, vara i överkant på en del håll — vilket naturligtvis gläder tävlingsredaktörens lyriska hjärta. Guldlet är dock begränsat till nedanstående prislister, men vi vill uttala ett tack till samtliga deltagare — och välkomna igen till nästa jul!

Pristagare:

1:a pris 100 kr., Elof Bäckström, Bergsgatan 10, Norrtälje; 2:a pris 50 kr., Alfild Johansson, S:t Sigfridsgatan 29, Göteborg; 3:e pris 25 kr., Astrid Axelsson, Solhagsvägen 1 E, Lidköping; 4:e pris 15 kr., Erik Axelsson, Solhagsvägen 1 E, Lidköping; 5:e pris 10 kr., Holger Nilsson, Box 5093, Borlänge 2. Status gratis under år 1953 erhålla 6:e t. o. m. 8:e pristagarna: Sigrid Laurell, Box 265, Malmö, Märta Nilsson, Stavre, Jämtlands-Ånge, Elsa Sundström, Uddeholmsgatan 7 C, 3 tr., Göteborg Ö.

Svar:

Lösning:

1. Viktor Rydberg: Dexippos. 2. Viktor Rydberg: Tomten. 3. Esaias Tegnér: Sång till solen. 4. Erik Gustaf Geijer: Vikingen. 5. Johan Ludvig Runeberg: Bonden Paavo. 6. Anna Maria Lenngren: Porträtterna. 7. Erik Axel Karlfeldt: Dalmarsch. 8. Johan Olof Wallin: Gravskrift. 9. Birger Sjöberg: Den första gång jag såg dig. 10. Johan Henrik Kellgren: Dumboms leverne.

Julkorsordet

Pristagare: 1:a pris 25 kr., Harriet Hedberg, Keillersgatan 20 B, Göteborg H; 2:a pris 15 kr., Alice Gustavsson, Björkvägen 21 B, Skövde; 3:e pris 10 kr., Erik Jansson, Box 165, Bergvik 1, 4:e pris 5 kr., Anna-Greta Nilsson, Sanatoriet, Broby.

Lösning:

Vågrätt: 1. Bröd. 4. Obs. 7. Sats. 10. Vitpeppar. 11. Apel. 13. Pro. 14. Mage. 16. Korea. 17. Grubbla. 19. Durlmelodi. 21. MGM. 23. Elia. 24. Sago. 25. Gem. 26. Sparbössa. 28. Matvrak. 31. Kanel. 34. Äril. 35. Köl. 37. Nova. 38. Laxerande. 39. Räls. 40. Tax. 41. Elva.

Lodrätt: 1. Brak. 2. Över. 3. Dilemma. 4. Opp. 5. Berg. 6. Sportdåre. 7. Samba. 8. Arab. 9. Svea. 12. Pokulerar. 15. Glöggslev. 18. Klappaket. 19. Deg. 20. Rim. 21. Mas. 22. Moa. 24. Sökande. 27. Ävlas. 28. Mär. 29. Till. 30. Köra. 32. Noel. 33. Lada. 36. Lax.

Tävlingsregler.

Lösningar till korsord nr 2 skall vara Status redaktion, Kocksgatan 15, Stockholm, tillhanda senast den 10 mars 1953. För att komma med i prisbedömningen måste tävlingsförändelse vara märkt "Korsord nr 2". Glöm ej att tydligt ange namn och adress. Två priser, ett på 10:— och ett på 5:— utdelas. Lösning och pristagarnas namn kommer i aprilnumret

Ett 15-årsminne

"Den gamla tiden är mig kär", sjunger Tegnér någonstans i "Axel", men sannerligen om vi i dessa spalter delar skaldens uppfattning. Även om mycket fortfarande återstår att uträtta för att fullända svensk tuberkulosvård, särskilt när det gäller den hittills så missgynnade eftervården, finns det nog ingen tbc-sjuk i det här landet som vill byta dagens situation mot gårdagens.

Det är sant att utvecklingen inte i alla stycken gått lika snabbt och nått lika långt som vi kanske väntat och hoppats, kvar står dock det faktum, att den lungtuberkulosens förhållanden undan för undan förbättrats. Man kan mycket väl er-känna detta utan att därför frånsäga sig ytterst berättigade kraven på ytterligare medicinska och sociala åtgärder från samhällets sida.

Den 11 november 1952 gled förbi och suddades ut i det förgångnas töcken, den som alla andra dagar. En titt i gamla papper skulle emellertid kunnat tala om för oss att den dagen på sätt och vis var en märkesdag för Sveriges lungsjuka. Den dagen för femton år sen överlämnade nämligen De Lungsjukas Eftervårdskommitté, den sammanslutning som vi numera känner under namnet De Lungsjukas Riksförbund, till socialminister Gustav Möller en skrivelse, vari framfördes krav på — som det hette — "en effektiv och värdig form av eftervård för de lungsjuka utom ramen av vanlig fattigvård". Det var första gången de lungsjuka i samlad grupp deklarerade sina krav på samhället. De skulle i fortsättningen få många anledningar att på nytt göra sig hörda.

Det är lärorikt att bläddra i gamla papper. Det skänker perspektiv och ger relief åt nuet. Som t. ex. denna strama re-

dogörelse för ett sjukdomsöde, nedskrivnen av en lungsjuk för lite mer än femton år sen. "Ett fall" lyder den koncentrerade självbiografins överskrift.

"En man, gift, två barn, trettifem år gammal, sjuknar 1930. Lungtuberkulos.

Ruben Eriksson

Årslång sanatorievård. Därefter åter till livet. — 1932, 1933 — depression. Kampen för tillvaron tvingar till ideliga ansträngningar. 100-tals olika uppslag. En jäktande oro för morgondagen tvingar till ideliga försök att erhålla en fast plats. Kompetens saknas inte, varför löfte om anställning erhålles — men strandar. Strandar på att företagets läkare på grund av tidigare erhållen vård för tbc ej tillstyrker anställningen. Inga baciller i sputumprov, den s.k. 'sänkan' bra och i övrigt frisk, men principiellt, men tanke på smittorisk som kan tänkas uppstå i händelse av recidiv, avstyrkes.

Dagligen får mannen vistas tillsammans med sina minderåriga barn — ingen smittorisk. Inget förbud att åka spårvagn eller buss — men att sitta på en arbetsplats: otänkbart."

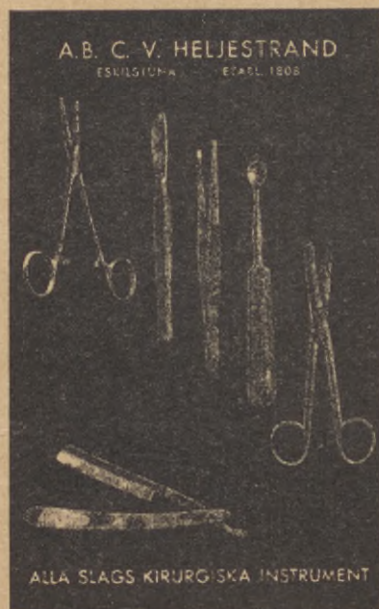
WASA BRÖD

ger råg i ryggen

Se där ett tuberkulosöde för femton år sen. Författaren till ovanstående "biografi" skrevs ut från sanatoriet med en lungtuberkulos stadd i utläkning, den saken kunde hans läkare skriva under på, och hans sjukdom innebar ingen som helst risk för omgivningen. Men likafullt förmenades honom ett arbete, en möjlighet försörja sig själv och familjen under betryggande former. I sex års tid tvingades han ta de mest skiftande tillfällighetsjobb för att över huvud taget klara uppehållet för sig och de sina. Det gick — tack vare obetyvlig energi och en klok och tapper hustru.

Men samhället då, inflikar kanske någon läsare, brydde det sig inte alls om mannen och hans familj? Jo, var så säker. I samma ögonblick mannen kom hem från sjukhuset dök fattigvårdens representant upp och krävde återbetalning av det allmännas utlägg för sjukhusvården. Fast längre än så sträckte sig inte samhällets omsorger om den f. d. sanatoriepatienten.

Så långt är detta sjukdomsöde från krisernas och kraschernas 30-tal varken anmärkningsvärt eller unikt. Tragiken ligger i att det var alltför vanligt. Men det

VIGGO BERCK AKTIEBOLAG

EXPORTÖRER & AGENTER

Sågade och hyvlade trävaror, lådbräder, snickerier, wallboard, plywood, träull.

Tunnelgat. 12 STOCKHOLM Tel. 101950, 119450

fick en epilog, som hör till de ovanliga.

Författaren till "Ett fall", den ovan citerade sällsynt behärskade självbiografen, var en teknisk begåvning av stora mått, en uppfinnare och något av ett mekaniskt geni, som efter sex år som tillfällighetsarbetare under umbäranden och bekymmer äntligen fick en human chans att existera under ekonomiskt tillfredsställande villkor, då han 1937 knöts till ett industriellt storföretag och där till sin död, han dog 1951, gavs möjligheter att på en experimentverkstad utveckla sina lysande gåvor.

Han kunde låtit allt stanna vid detta — om han inte varit den han var. Han kunde aldrig glömma sin egen sanatorie-tid och sina svåra år som f. d. lungtuberkulos — och han kunde aldrig glömma alla andra tbc-sjuka som hade det lika svårt som han haft, eller kanske svårare, för han var en stor kamrat och en god människa.

Så kom det sig att författaren till "Ett fall" blev den, vilken som ordförande i De Lungsjukas Eftervårdskommitté under-tecknade den skrivelse som den 11 november 1937 överlämnades till socialministern från vårt lands lungsjuka, och därmed också den som tog initiativet till organisationen bakom "Status", De Lungsjukas Riksförbund.

Hans namn var Ruben Eriksson.

Du går väl med och lunchar på Margareta?
Vi brukar träffas där många vänner varje dag. Maten är god och lokalerna trivsamma.

Hushållsskolan Margareta

MATSALAR • FESTVÄNINGAR • BUTIKER

J. HEDMANS Litografiska Tryckeri

Eft. LISA KRUSE

Specialitet:

Reklam-, Emballage- tryck m. m.

Box 690 A

GÄVLE 1

Tel. 2892

Tuberkulossituationen i USA

Det finns i USA, precis som här hemma i Sverige, en del obotliga optimister, som är benägna att redan nu anse kampen mot tuberkulosen i det närmaste avslutad och sjukdomens roll som folkhälsoproblem utspelad.

Denna attityd är både farlig och omotiverad, något som också med skärpa

150.000 är ännu ej upptäckta och rapporterade. Med andra ord: en kvarts miljon amerikaner med aktiv tuberkulos står utanför effektiv sjukhusvård. Härtill kommer alla nya sjukdomsfall: varje år sjuknar 115.000 personer för första gången i sjukdomen.

Detta är den aktuella tuberkulossituationen i USA och alla de, som redan nu

Antituberkulosarbetet i USA understöds av en reklam som inte står den merkantila världen efter. Denna bild ur den amerikanska nationalföreningens tidskrift är ett gott exempel på den saken! Lily Pons, den berömda koloratursångerskan vid Metropolitan Opera, inviger en ny skärmbildsbuss och hälsas här välkommen som dess "kund nr 1".

franhålles i en ledande artikel i ett av de senaste numren av den månadstidskrift, som ges ut av nationalföreningen mot tuberkulos i USA.

Tidskriften uppskattar antalet amerikaner med tuberkulos till 1.200.000, "en tillräckligt stor siffra för att skaka även den mest förhärdade optimist i hans lätt-sinniga belåtenhet".

Antalet fall av aktiv tuberkulos beräknas till omkring 400.000. Det säger en del men inte allt. Av dessa 400.000 vistas 40.000 i sina hem med tuberkulos i smittsamt stadium, ytterligare 75.000 har ej blivit läkarundersökta det sista året och

invagar sig i sorglösa förhoppningar och talar om det amerikanska antituberkulosarbetets slutskede, gjorde klokt i att erinra sig de berömda ord Winston Churchill en gång — efter invasionen i Nordafrika 1942 — riktade till en samling ansvarslösa optimister:

"Detta är inte slutet; det är inte en gång början till slutet. Men kanske är det slutet på början."

Men en varning för det bristande verksamhetssinnets farliga konsekvenser får inte skymma det faktum, att USA under senare år gjort stora och snabba framsteg i sin kamp mot tuberkulosen.

Ett sådant konstaterande för helt naturligt tanken till den amerikanska tuberkulosbehandlingens landvinningar, i första hand och kanske framför allt till de omskrivna — ibland tyvärr alltför omskrivna — framgångarna inom den moderna kemoterapien, men sett på längre sikt betyder sannolikt den sen några år genomförda samordningen av antituberkulosarbetets tillgängliga resurser ännu mer för sjukdomens framgångsrika bekämpande.

GRÄVMASKINER
ASFALTVERK
VÄGVÄLTAR
KOMPRESSORER
DE'CAUVILLE-LOK
BYGGNADSMASKINER

AB ÅSBRINK & Co
MALMÖ

Det har stått mycken strid om hur man bäst skulle organisera kampen mot tuberkulosen i USA och meningsmotsättningarna har haft en fördröjande verkan på utvecklingen.

Den amerikanska regeringen ställde sig länge kallsinnig till hela frågan och undandrog sig medverkan. Läkare och socialvårdare hade skarpt motsatta åsikter om hur problemet bäst skulle angripas. De frivilliga lokala antituberkulosorganisationerna undanbad sig i oförblommerade ordalag all central dirigerad av deras arbete. Att framgångarna i striden mot sjukdomen under sådana förhållanden länge lät vänta på sig är mindre underligt.

USA fick sitt första sanatorium redan 1875. Det var ett privatsanatorium i Asheville, North Carolina, grundlagt av J. W. Gleitzman. Det första folksanatoriet inrättades 1884 vid Saranac Lake av den legendariske Edward Livingston Trudeau, och det första kommunala sanatoriet 1897 i Cincinnati, Ohio. Den första tuberkulosdispensären öppnades i Philadelphia 1891.

Efter många misslyckade försök att starta en hela landet omfattande frivillig organisation för tuberkulosens bekämpande stiftades äntligen den amerikanska nationalföreningen 1904.

Man var med andra ord kvickt ur startgroparna på många håll, men lika fullt dröjde det länge innan en samordning av alla de goda krafterna kom till stånd. Först 1944 bildades nämligen den statliga organisation som dirigerar det amerikanska antituberkulosarbetet och har det en aning besvärliga namnet Tuberculosis Control Division of the United States Public Health Service.

Följ

den ekonomiska och fackliga

debatten i -tidskriften

Fackföreningsrörelsen

Kr. 10:— per år (postpren.) • Utkommer varje vecka

Astmatiker går under jorden

När befolkningen i närheten av Milspe i Westfalen under kriget sökte skydd mot flygrädernas bomber i Klutertgrottan upptäckte de flyktingar som var astmatiker helt plötsligt att de kunde andas utan minsta besvär. Sen dess lär hundratals människor ha sökt och funnit bot i den fuktiga men helt dammfria grottan, vilken nu, om ryktet talar sant, ska inrättas till sanatorium för astmatiker.

Man kan roa sig med att fundera över vad Antonio Machado, den kastilianske poeten som dog för inte så många år sen, skulle haft att säga om den nyheten, han

som börjar en dikt om sin lungsjuka hustru med att besjunga Sierra de Guadarrama, bergskedjan mellan Tajo och Duero:

Sanatoriet högt på Guadarrama,
därborta vid den askgrå klippan

Köp SOLSTICKAN

STOCKHOLM

AB. Arbetarnes Tryckeri

Barnhusgatan 14 — STOCKHOLM
Tel. 10 22 76, 11 11 92 — Postg. 47 39

Böcker
Tidskrifter
Blanketter

Bengtssons Litografiska

23 22 20 Sveavägen 90, Stockholm 23 22 20
MODERN T OFFSETTRYCKERI

AKTIEBOLAGET

FERROLEGERINGAR

Arsenalsgatan 2
STOCKHOLM
Telefon 23 51 30

Vid behov av: Papperspåsar, Om-
slagspapper och Bindgarn m.m.
vänd Eder med förtroende till

A.-B. CARL O. PALMGREN
— PÅSFABRIK & TRYCKERI —

Luntmakaregaf. 79 — STOCKHOLM
Tel. 30 40 50 - 30 08 04 - 30 88 50

Köp allt på ett ställe

Möbler i 5 våningar
Gardiner, Draperier, Möbeltyger,
Mattor och Armatur.
Tvättmaskinen EVALET

ÅHLBERGS MÖBLER
Bryggargatan 7 Tel. 23 04 75
KREDIT LÄMNAS

**Svenskt Papper
Aktiebolag**

Sveavägen 98, Stockholm
Alla slag av papper för
tryckerier
Specialitet
Tryckpapper för böcker och
tidskrifter - Broschyromslag

IFA ETT NAMN ATT MINNAS

då det gäller porträtt- och interiörfoto-
grafering, förstoringar m.m.
Drottninggatan 114 A — STOCKHOLM
Telefon 31 19 82

Medlemskap i statsunderstödd

SJUKKASSA

är en ekonomisk tillgång, som Ni ej kan
undvara. Skydda Eder själv och Edra
barn genom inträde i ortens
erkända sjukkassa

STOCKHOLMS LÄNS
ERKÄNDA CENTRALSJUKKASSA
Sveavägen 61 — Stockholm
Tel. 23 09 85

JUTELUMP

Säckar och juteväv köpes. Fördämnings-
mattor, cisterner, sand- och torkgaltar
säljas. Koksgrutor, Järnbalkar och Plåt.

A. JÖNSSON & C:o
Timmermansgat. 47. — Stockholm
Tel. 43 03 59, 43 63 83

ALINGSÅS

KONFEKTIONS A. B.

DRABANT

ALINGSÅS

GYNNA
SVENSK
INDUSTRI

BORÅS OCH SÖDRA
ÄLVSBOGERS LÄN

E. W. JUST

FÄRGERI — BLEKERI
MERCERISATION
Filmtryckeri

BORÅS

Tel. växel 174 65

Gusums Blixtlås

FABRIKSNEDERLAG

D. G. Rudholm & C:o

Tel. 119 07, 144 07

Borås

ESKILSTUNA

SE PÅ SLANTEN
OCH KVALITETEN —
köp i

konsum
ESKILSTUNA

FALKÖPING

**AB. Falbygdens
Textilindustri**

Telefon 1224
Falköping

Bröderna Wahl A.-B.

FALKÖPING

Tel. 148 o. 1148 — Tel. 148 o. 1148

Disponenten 902

JÖNKÖPING

FARMA

Sjukvårds- och teknisk affär. Fullständig
sortering i sjukvårds- och förbandsartik-
lar. Parfymeri och tekniska varor.

Tel. 595 Klostergatan 65 Tel. 595
JÖNKÖPING

June-Munktell Marinmotor

för fiske-, frakt- o. passagerarefartyg

AKTIEBOLAGET

JÖNKÖPINGS MOTORFABRIK

Jönköping. Telegr.-adr.: Motor
Telefoner: 197, 897

NORRKÖPING

AB BÄCKMANS VERKSTÄDER Norrköping

Tillverkning och reparation av maskiner
och delar. Järnkonstruktioner.

FIRMA MARTIN JANSSON

Godsgatan 11 Telefon 244 98

— NORRKÖPING —

Säljer: Byggnadsmaterial.

Utför: Asfalt- och Isolations-
arbeten, Massagolv m. m.

Gynna STATUS
annonsörer!

NYKÖPING

A-B Fotoramar

REKOMMENDERAS

Hemgårdsvägen 8
Tel. 2466 NYKÖPING Tel. 2466

N. J:s Livsmedel

— allt i matvaror på ett ställe,
speceri-, bröd- och mjölkaffär.

Tel. 2013 Borgaregatan 12

OSKARSHAMN

DRICK MJÖLK

från

Oskarshamnsortens mejeriförening
u. p. a.

Telefoner 741, 1682, 196

"EVALET" tvättmaskin
"KENWOOD" köksmaskin

Auktoriserad återförsäljare
JÄRNBOLAGET

Oskarshamn
Tel. 498 - 1498

IVAR MAGNÉRS
Motor- & Mek. Verkstad

Rådmanngatan 6 Oskarshamn
Tel. 177, ankn. bostaden Postgiro 86701

Utför alla slags
Motor- och Mek. Reparationsarbeten

Tillverkar

MAGNE- -MOTORN

OSKARSHAMN

ÅNGKOL, SMIDESKOL, KOKS
och BRIKETTER

Oskarshamns Kolimport

Aktiebolag

Telefon 53, 188

Andrés Charkuteriaffär

Bröderna André

Oskarshamn

SUNDSVALL

NORRLANDS TRAVSÄLLSKAP

avhåller å Bergsäkers Travbana Sunds-
vall, travtävlingar c:a 30 söndagar under
Mars—Oktober 1953. Totalisator.

631 88 Pressrummet 630 61
Tel.: Kontoret 4270 — Banmäst. 5330

VIMMERBY

Allt förekommande

SMIDE INOM BYGGNADSRANSCHEN

såväl som alla övriga förekommande
arbeten inom vårt yrkes, utföres av
fackmän.

GAS- och ELEKTRISK SVETSNING
under garanti.

C. A. LINDBLAD & SON

SMIDES- & VERKSTADSRÖRELSE
Vimmerby Telefon 251 ankn. bost.

Lundin & Lindberg

Tel. 313 64

Väduren 21
ESKILSTUNA

Tel. 313 64

Röntgenutrustningar för Skärmbildsiotografering

Stationära — Transportabla

GEORG SCHÖNANDER

Sjöbjörnsvägen 62, Gröndal

BJÖRNEKULLA

*fruktprodukter
av högsta kvalitet*

sylt · saft · marmelader · äppel-
nektar · soppor · snabbkrämer
konserverad frukt · nyponsoppa
barnmat · djupfrysta grönsaker
och bär.

BJÖRNEKULLA FRUKTINDUSTRI - ASTORP

i konsumbutiker landet runt

LINDHOLMS KLICHEÉ FABRIK

Gamla Brogatan 19 - STOCKHOLM - Telefon 20 54 20